

LĖTAI ARTĖJAMA Į DERYBAS SU SOVIETAIS

Jungtinių Amerikos Valstybių ir Vakarų Vokietijos pasitarimai — tiesa, sunkiai ir lėtai — artėja į pažiūrų suderinimą dėl būsimųjų derybų su Sovietija. Net ir po ilgo pasikalbėjimo tarp Vak. Vokietijos ambasadoriaus dr. Wilhelm Greeve ir prezidento Kennedžio, kaip aiškėja, likę dar nemaža nesusipratimų.

Bonnos būkštavimai

Vakarų Vokietija jaučianti, kad Kennedžio administracija pakeitusi politiką Vokietijos suvienijimo klausimu. Dabar Washingtonas jau retai vartoja išsireikimą "suvienijimas" savo oficialiuose pareiškimuose.

Vokiečiai sako, kad Washingtonas dabar kalbasi jau ne apie suvienijimą laisvais rinkimais, kaip tai darė anksčiau, bet apie svarbą "padidintų kontaktų" tarp Rytų ir Vakarų Vokietijų.

Washingtono raminiai

Kennedžio administracija, atsakydama į tai, pabrėžia, kad ji dar tebesilaikanti 1954 metų protokolo, kuriame Vak. Vokietija tebepripažįstama "vienintele vokiečių vyriausybe, teisėtai ir konstituciškai sudaryta ir tuo būdu galinčia atstovauti Vokietijos gyventojus tarptautiniuose klausimuose".

Bet JAV jaučia, kad sudarymas mišrios techninės komisijos ir Rytų ir Vakarų Vokietijų atstovų būtų naudingas suvesti abiems Vokietijos dalims. Tačiau tai nereiškia, kad JAV siekia koalicinės vyriausybės, kurion būtų įjungti komunistai, arba atsisakė Vokietijos suvienijimo.

JAV, siūlydama "padidintus kontaktus", nesanti numaciusi, kad Vakarų Vokietijai bus paliktos derybos su komunistais dėl sąjungininkų teisių. Tuo esą siekiama sukurti sąlygas, kad Bonna dalyvautų visuose sprendimuose, kurie galėtų privesti prie derybų su Rusija.

Paneigia nuolaidų galimybę

Per pasikalbėjimą su Vakarų Vokietijos ambasadorium prezidentas Kennedy užtikrinęs, kad administracija išjungusi "militarinio traukimosi" iš Vidurio Europos galimybę. Ambasadoriui taip pat buvo nurodoma, kad nereiškia skirti daug reikšmės suretėjusioms Washingtono užuominoms apie "suvienijimą".

Washingtono esą jaučiama, kad juo greičiau kancleeris Adenaueris atvyks į Washingtoną suderinti nuomones, juo greičiau busia

galima Maskvą prikalbinti deryboms ir tuo atveju derybų perspektyvos būsiandos šviesesnės.

Baltųjų Rūmų pasikalbėjime ambasadorius Greewe užsiminė ir apie prezidento Kennedžio pareiškimą Jungtinėse Tautose, kur buvo pasakyta:

"Mes pripažįstame Sovietijos istorinį susirūpinimą savo saugumu Vidurio ir Rytų Europoje... ir tikime, kad gali būti išdirbti susitarimai tam susirūpinimui pasitikti."

Prezidentas Kennedy ambasadoriui atsakęs, kad dėl to nereiškia rūpintis. Galbūt kuriuo nors kitu metu toji schema galėsianti būti diskutuojama, bet, jis pabrėžė, tai nesąs "rimtas, su šia krize susijęs pasiūlymas".

Sovietai pabrėžia "lankstumą"

Komunistų partijos kongrese kalbėjęs Sovietijos užs. reik. min. Gromyko pareiškė, kad jis ir valstybės sekretorius Rusk per New Yorko pasitarimus sutikę, jog abu didieji kraštai turį rasti kelią karui pašalinti. Jis nurodė, kad Rusija bandysianti apsvarstyti Vakarų pažiūras prie derybų stalo, jeigu Vakarai tikrai ieškosią susipratimo.

Gromyko pabrėžė, kad prezidentas Kennedy ir premjeras Chruščiovas turį būti "lyderiai to periodo, kada karas taps negalimas". Kai kurie stebėtojai tai laiko reikšmingu sovietinės politikos kurso išryškinimu. Gromyko taip pat nurodė, kad sovietų politika turi būti "lanksti", kai ieškoma susitarimo. Jis nurodė, kad sovietai pasirašysią separatinę taikos sutartį, jei nepasiseks rasti sutarimą, bet jau neminėjo 1961 metų pabaigos termino.

Berlyne nematyti prošvaisčių

Tuo tarpu Washingtono valstybės departamente kalbėtojas pareiškė susirūpinimą dėl sovietų atsakymo reaguoti į JAV protestą, kuris buvo įteiktas, kai sovietai paskelbė amerikiečių judėjimo suvaržymus Berlyne.

Anksčiau amerikiečiai, civiliai ar civiliškai apsirengę kariai, galėdavo įvažiuoti Rytų Berlyną be jų tapatybės dokumentų tikrinimo — pakakdavo vien amerikinio leidimo ant automobilio.

Argentinijos Lietuvių Centras spalio 14 d. minėjo 35 metų sukaktį. Nuotraukoje dalis svečių, dalyvavusių iškilmingame minėjime. Pirmoji eilė iš kairės sėdi: ALC pirm. K. Deveikis -- Pipiras, J. Petrauskas, kun. S. Saplys, O. Ožinskienė, Nemuno pirm. A. Siperka, SLA pirm. J. Staliaraitis ir kt. P. Ožinsko nuotrauka

JUNGTINĖS TAUTOS REIKALAUJA, KAD SOVIETAI ATŠAUKTŲ DIDJŲ A BOMBOS BANDYMĄ

Jungtinių Tautų politinis komitetas, po ilgų debatų ir pakartotinių sovietų bandymų sukludyti balsavimą, priėmė aštuonių valstybių pasiūlytą rezoliuciją, kurioje Maskva raginama atsakyti planuojamo 50 megatonų branduolinės bombos bandymo.

75 prieš 10 balsų komitetas rekomendavo, kad toji rezoliucija būtų ko greičiau ratifikuota Jungt. Tautų plenumo. Tik sovietų blokas ir Kuba balsavo prieš rezoliuciją. Keliolika valstybių, daugiausiai Azijos-Afrikos bloko narių, posėdyje nedalyvavo.

Debatuose Sovietija pareiškė, kad ji atmesianti bet

kokią Jungtinių Tautų apeliaciją, reikalaujančią atšaukti bandymus. Sovietai bandė balsavimą nustumti, pareiškėdami posėdžio atidėjimo, o tam manevrui nepasisėkus, reikalaudami dar tęsti debatus. Komiteto pirmininkas Mario Amadeo (Argentina) paskelbė balsavimą, kai sovietai pareiškė, kad "joki NATO valstybių manevrai nesulaikys Sovietų Sąjungos nuo savo gyvybės pajėgumo tobulinimo".

Šešios valstybės, kurioms daugiausiai gresia sovietinių bandymų sukelti radioaktyvūs krituliai — Kanada, Danija, Islandija, Japonija, Švedija ir Norvegija, remiamos Irano ir Pakistano, šią rezoliuciją bandė praveisti pirmadienį, bet tas bandymas įstrigo sovietų užkulisiniuose manevruose ir procedūrinėje klampynėje.

Vieną iš svarbiųjų kliūčių sudarė Indija, kuri, jausdamas kitų Azijos ir Afrikos valstybių paramą, priešinosi rezoliucijos redakcijai dėl to, kad ji taikoma vienam atvejui, nukreiptam prieš Sovietiją. Indija reikalavo priimti kitą tekstą, pagal kurį turėjo būti apeliuojama į visas valstybes, kad jos nutrauktų visus atominis bandymus.

Po to rezoliucijos sponsorai sutiko įtraukti kai kuriuos Indijos siūlymus, tuo išgaudami sutikimą, kad Indija nespriešins skubiam balsavimui. Per balsavimą

Indija ir kartu kitos Azijos-Afrikos valstybės parėmė rezoliuciją, nors dalis sponsorų buvo nepatenkinti, kad Indijos punktu įtraukimu rezoliucija buvusi sušvelninta.

Debatų metu, sovietams vis kartojant pasakas apie NATO valstybių agresingumą, britų delegatas Sir Michael Wright paklausė: "Kas yra agresingas? Grėsmę kelia tik viena šalis, Sovietų Sąjunga, ir tą grėsmę ji kelia mums, mūsų vaikams ir visos gyvybės išlikimui šioje planetoje".

BANDYS A BOMBA TAIKOS REIKALAMS

Prezidentas Kennedy aprobavo požeminį atominį sprogdinimą Naujosios Meksikos druskos urvuose, kaip pirmąjį žingsnį panaudoti atominis sprogmenis taikos reikalingais. Į bandymą stebėjais pakviesti keliasdešimt valstybių atstovai, jų tarpe ir sovietai.

Pirmasis bandymas greičiausiai įvyks gruodžio pabaigoje. Sprogdinamojo užtaiso jėga sieksianti 5 kilotonas arba 5,000 tonų TNT.

Vienas iš pirmųjų bandymo tikslų yra nustatyti, ar įmanoma požemy gautą karštį išlaikyti ilgą laiką, po to į panaudojant elektros gamybai. Kiti bandymo tikslai: atominis sprogmenų panaudojimas masiniams išskirimams, kaip pvz. naujų uostų ar kanalų valymams, naftos šaltinių ieškojimams ir t.t.

Pasiruošimam bandymui, kuris dabar vadinamas "Project Gnome", buvo pradėti 1960 metų kovo mėnesį, bet prezidento leidimas projektą vykdyti paskelbtas tik dabar. Bandymui iškasta 1,200 pėdų gylio šachta ir tokio pat ilgio tunelis jos apačioje. Bandymas atliekamas už 25 mylių į pietryčius nuo garsiosios Carlsbado urvų Naujojoje Meksikoje.

* Literatūrinė Nobelio premija šiais metais paskirta jugoslavui Ivo Andric, buvusiam diplomatu ir dabartiniam komunistinio Jugoslavijos parlamento deputatui. Žinomiausias jo veikalas yra trilogija "Tiltas per Drinos upę", kurioje apsakojama krašto istorija nuo turkų užkariavimo 1389 metais iki nepriklausomybės. Būdinga, kad 1914 metais Andric buvo pasodintas į kalėjimą, kaip bendrininkas Gavrilo Princip, kuris Sarajeve nužudė kunigaikštį Franzą Ferdinandą, tuo įskeldamas I Pas. karo kibirkštį.

* Gen. Maxwell Taylor, JAV prezidento karinis patarėjas, skatino P. Vietnamą pradėti "tautinę mobilizaciją politinėje, ūkinėje, karinėje ir psichologinėje srityje".

LAUKIA KOMUNISTŲ SKILIMO

Washingtono diplomatinuose sluoksniuose tikima, kad Chruščiovo pradėtoji ataka prieš Albaniją tesanti įžanga į artėjantį atvirą ideologinį skilimą tarp Sovietijos ir komunistinės Kinijos.

Pirmajame Vakarų autoritetų ekspertų pareiškime Albanija aptariama, kaip "Chruščiovo Kuba". Chruščiovas, kuris partijos kongrese vėl kalbės pirmadienį ar antradienį, kaip tikima, pareikalausias Albaniją išbraukti iš Varšuvos pakto ir Maskvos satelitų sąstato.

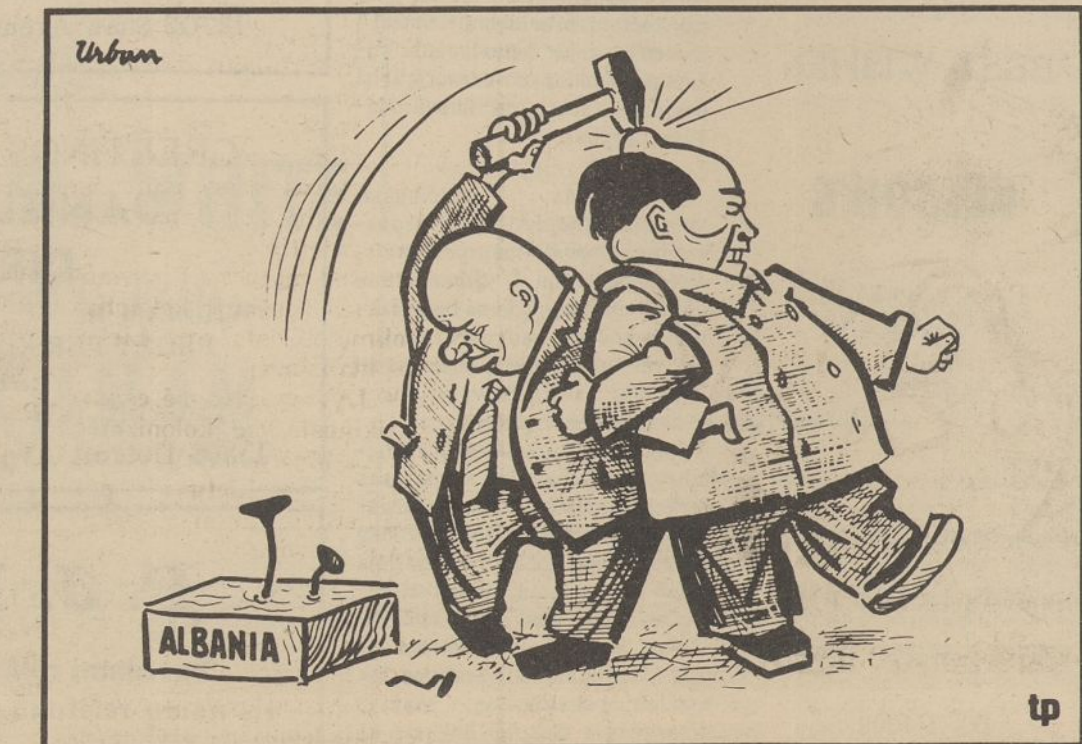
Tie ekspertai pabrėžia, kad Sovietijos ir komunistinės Kinijos pažiūrų į tarptautinę politiką skirtumai pasiekė tokį didelį laipsnį, kad pirmą kartą juos reikėję jau viešai paskelbti. Albanijos pasmerkimas reikšės tiesiogį komunistinės Kinijos puolimą.

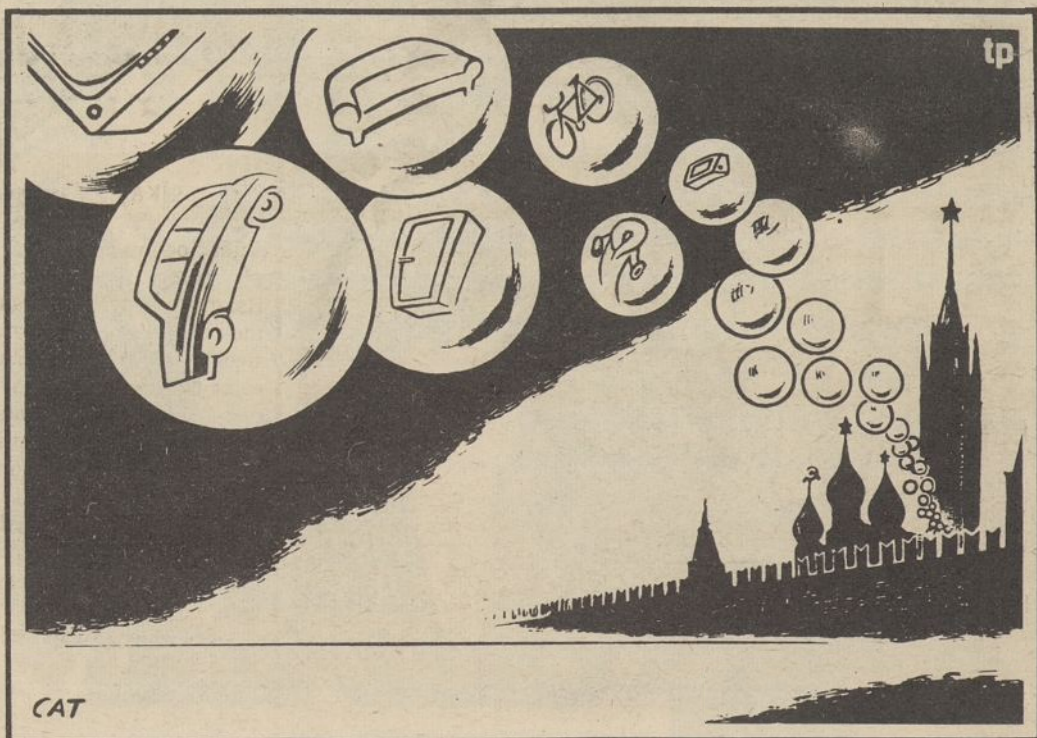
Jis nurodo, kad staigų premjero Ču Enlai išvykimą iš Maskvos iššaukė nepaprastai aštrus Chruščiovo seniausio bendradarbio Mikojačio puolimai. Juose buvo nurodyta, kad Albanija vykdanči "antimarksistinius" veiksmus, visi geriausi Albanijos komunistai kišami į kalėjimus, gyventojų masė maitinama iškraipytomis informacijomis, jauniui neleidžiama studijuoti Maskvoje ir t.t.

Stebėtojai taip pat laukia, kad partijos kongresas paskelbs Kaganovičiaus, Molotovo ir Malenkovo išmetimą iš partijos. Ligšiol jie tebuvo nušalinti iš partijos vadovybės postų ir išgrūsti iš Maskvos.

Naujausioje kaltinimų serijoje Pravdos redaktorius Pavel Satiukov puolė Molotovą, kad tas kritikavęs 1956 metais paskelbtą partijos programą, kaip "antirevoliucinę ir pacifistinę". Molotovas save laikęs leninizmo "monopolistu", bet pats Leninas 1922 metais kritikavęs Molotovą "biurokratinės veiklos metodus". Praeitais metais partijos ideologijos organas "Komunistas" atmetęs Molotovo straipsnį apie Lenina.

Dar aštresnius kaltinimus Mo-

Sovietiniai pažadai yra tik muilo burbulai...

LAUŽYTA CHRUŠČIOVO POLITIKOS LINIJA

Pastarojoje savo kalboje, pasakytoje atidarant XXII komunistų partijos kongresą, Chruščiovas vėl lyg ir pažadėjo Vakarams "minkštesnę" sovietų politikos liniją, nukeldamas iki neskelbtos datos Berlyno krizės ultimatumą ir... prarasdamas ožkabardžio rytinės Vokietijos diktatoriaus Ulbrichto entuziazmą dalyvauti visuotinėje ovacijoje.

Per aštuonerius metus Chruščiovo politinė linija keitėsi jau eilę kartų, staigiai peršokdama iš "kietumo" į "minkštumą" ir

atvirkščiai. "Kietosios" linijos periodai, pabrėžiant grąsinimus užsieniui ir diržų suveržimą imperijos viduje, sutapo su gerėjančiais Pekino - Maskvos santykiais, kurie vėl įsitemdavo, kai tik Chruščiovas paskelbdavo "minkštąją" liniją, pabrėždamas taiką ir draugystę (taikiąją koegzistenciją) su Vakaramis.

Pirmą kartą "kietoji" linija buvo paskelbta 1955 metų pradžioje, kai Chruščiovas laimėjo vidines varžybas dėl sosto, išstumdamas Malenkovą, kuris

kreipęs per daug dėmesio į kasdienio reikalingumo prekių gamybą. Tuometinė sovietų užsienių politika, vadovaujama Molotovo, pirmą kartą po Stalino mirties vėl pasižymėjo išdumais ir grąsinimais.

Bet tų pačių metų pavasarį staiga buvo įvesta "minkštoji" linija, kuri tęsėsi iki 1956 metų pabaigos. Tada Sovietija padarė didesnes nuolaidas Suomijai, Austrijai ir Jugoslavijai. Chruščiovas pamerkė kai kuriuos Stalino nusikaltimus. Jis atsisakė senosios leninistinės idėjos, kad karas tarp komunizmo ir kapitalizmo esąs "neišvengiamas". Pirmą kartą istorijoje Sovietijos gyventojai pradėjo naudotis šio-čia tokia žodžio laisve. Chruščiovas pradėjo viešai kartoti Malenkovo idėją, kad reikia šį tą daryti gyvenimo lygiui pakelti.

Nauja "kietoji" linija iškilė 1956 metų pabaigoje, kai sovietų karinės įgulos buvo pasiūstos į Vengriją, ir Maskva pagrasino Prancūzijai ir Britanijai raketomis, jei pastarosios nepertrauks kovų Egipte.

Kai Chruščiovas įveikė "antipartinę grupę" 1957 metais, įtampa vėl sumažėjo. Jis iš naujo pažadėjo gyventojams daugiau prekių. Sovietų užsienių politika pradėjo spausiti naują viršūnių konferenciją, sovietų pasitikė-

jimui kylant kartu su pasisekusiais erdvėn paleisti sputnikais. Bet 1958 metų gale įvyko naujas posūkis. Chruščiovas iškėlė Berlyno problemą ir nustatė pirmąją datą Vokietijos problemai išspręsti -- žinoma, jo sąlygomis.

Viskas staiga pasikeitė, kai tuometinis prezidentas Eisenhoweris pasikvietė Chruščiovą Amerikon. Jis pradėjo linksniuoti vadinamą "Dovydo stovyklos dvasią", kuri turėjusi reikšti pagerėjusią JAV ir Sovietijos santykių atmosferą. Pekinas buvo tuo pastebimai nepatenkintas.

Ta rožinė nuotaika tęsėsi iki 1960 gegužės 1, kada prie Sverdlovsko buvo numuštas U-2, o Chruščiovas nuvyko Paryžiun tik tam, kad išardytų viršūnių konferenciją.

Kennedžio administracijai perėmus pareigas, atrodė, lyg būtų vėl prasidėjusi "minkštosios" politikos era. Bet metų viduryje atėjo naujas staigūs posūkis: ultimatumas dėl vokiečių taikos sutarties, branduolinių bandymų atnaujinimas ir "gėdos siena" Berlyne.

Įtemptai lauktas XXII partijos kongresas atnešė naujo posūkio ženklus: Chruščiovas pažadėjo atšaukti ultimatumo datą, puolė stalinistus krašto viduje ir užsieniuose, skelbė gerovės programą, kuriai įgyvendinti iki 1980 metų reikės taikos. Disonansą tuose posūkio ženkluose sudarė grąsinimas, kad Sovietija išsprogdinsianti 50 megatonų branduolinę bombą: daugelis stebėtojų tiki, kad tuo Chruščiovas norėjęs parodyti, jog nesąs "perminkštas" kapitalistams.

Kurios priežastys paskatino Chruščiovą dabar griebtis naujo posūkio? Stebėtojai nurodo eilę ryškesniųjų:

* griežtėjanti Vakarų laikysena Berlyno klausimu. Chruščiovas įsitikinęs, kad Vakarai kovosią dėl Berlyno, o karas dėl menkos techninės klaidos galės virsti savižudyste;

* didėję ekonominiai sunkumai. Chruščiovui turėję pasišukti, kad Sovietija užsiangažavusi daugiau, negu pajėgia. Chruščiovui jau reikėjo paskelbti, kad ateinančiais metais nebūsią pradėti nauji projektai, reikalauj didelių kapitalo investicijų. Jis prisipažino, kad šiuo metu daugelis projektų esą atsilikę dviem ar trim metais, tuo netiesiogiai pareikšdamas, kad Sovietijai stinga medžiagų, darbo jėgos ir kapitalo. Beveik pusė visos darbo jėgos tebėra pririšta prie žemės ūkio, kurio produkcija šiais metais būsią mažesnė, negu 1958 metais;

* prestižo nuostoliai. Chruščiovui išryškėjo, kad rūpestingai kurti "taikos čempiono" vaizdą stipriai apgadino pradėtieji atominiai bandymai; "kietoji linija" taip pat padėjo kilti jo priešams stalinistams;

* Kinijos ūkinis silpimas. Iš eilės sekę treji nederliaus metai Kiniją padarė labiau priklausančia nuo Sovietijos, tuo būdu Chruščiovas įgijo laisvesnės rankas.

Minėtieji Chruščiovo pareiškimai dar tėra tik ženklai, kad Sovietijos politinis kursas gali keistis į "minkštesnę" pusę. Remiantis ankstesne patirtimi, tenka laukti, kad posūkio išryškėjimas bus pavaizduotas kokių nors įspūdingesniuėjimu, pvz., pakviečiant prezidentą Kennedį į Sovietiją arba reikalaujant sušaukti viršūnių konferenciją arba pasiūlant atnaujinti nusiginklavimo derybas.

Chruščiovas greičiausiai stengsis atitaisyti savo propagandinius pralaimėjimus stalinistų sąskaiton, jų moraliniu likvidavimu stengdamasis pasauliui parodyti, kad dabar Vakarai vėl turės progos susitikti su "tikruoju" Chruščiovu -- taikos ir draugystės mylėtoju.

Nepaisant to, kokių posūkių besibaigtų šis partijos kongresas ir kokią veidą Vakarams Chruščiovas berodytų, ir šiandien visu šimtu nuošimčių tebegalioja prieš aštuonerius metus kai kurių ekspertų paskelbtas apibūdinimas, kad Chruščiovas yra lygiai klastingas, kaip Stalinas, bet mažiau apskaičiuojas, mažiau atsargus ir daugiau linkęs į avantiūras, negu jo pirmtakas.

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

RICHMAN BROS.

10 STORES IN GREATER
CLEVELAND

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

THOMAS J. UNIK CO.

INSURANCE AGENCY

EVERYTHING IN INSURANCE

East 9th St. Pier Bldg.

TO 1-0200

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
HILDEBRANDT PROVISION CO

3619 WALTON

ME 1-3700

GREETING and BEST WISHES
SPECIAL PRICES ON QUALITY POULTRY
ROASTERS—PULLETS. TURKEYS—FRYERS
IT PAYS TO SHOP AT

M. LEISER POULTRY CO.

1205 East 105th St.

GA 1-1061-62

FREE DELIVERY

GREETINGS and BEST WISHES
To Our Friends and Patrons
**JORDAN CAMERA & SUPPLY
STORE**

3802 West 25th Street

SH 1-5511

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
BUDD CLEANERS

FOR THE BEST CLEANING IN TOWN

12702 Shaw Avenue

Call GL 1-7417

GREETINGS and BEST WISHES
**DANIELS FUNERAL
DIRECTORS**

WILLIAM R.

ROY A.

PROMT PERSONAL ATTENTION GIVE

ALL CALLS

INVALID CAR OXYGEN EQUIPPED

15800 Detroit Ave.

Call AC 6-5149

P. J. KERSIS

Turėdami reikalų prašom į mane kreiptis namų telefonu OL 7-2521 — Peninsula.

Geriausie sveikinimai ir linkėjimai
visiems lietuviams

**LUIKART INSURANCE
AGENCY**

GENERAL INSURANCE

18609 St. Clair Ave

KE 1-4770

GREETINGS and BEST WISHES
**WILSON and CO.
INSURANCE**

ALL KINDS OF INSURANCE

11800 Shaker Blvd.

Call WY 1-5800

GREETINGS and BEST WISHES
**CHIN'S RED DRAGON
RESTAURANT**

SERVING THE FINEST CHINESE
AND AMERICAN FOOD

3048 ST. CLAIR AVE.

PR 1-0190

BEST WISHES
To All the Lithuanian People
**THE EXCELSIOR VARNISH
WORKS INCORPORATED**

1228 West 74th Street

AT 1-8600

BEST WISHES
For a Pleasant Holiday

Planning A Party?

Call Sherwin's—Catering at our
Party Center—Lake Shore
Country Club or Your Location

SHERWIN'S
CARNEGIE at E. 105th SW. 5-0100

BEST WISHES

M. O. MATTLIN

SPINET PIANOS OF
DISTINCTION

Easy Terms can be
Arranged

2027 EUCLID AVENUE

PR 1-7633

BEST WISHES

NELSON'S

FAMILY-STYLE
RESTAURANT

Private Parties

— Banquets

Wedding Anniversaries

Open Daily — 5 P. M.

Sundays 12 to 7 P. M.

1422 ADDISON ROAD

EX 1-4000

DIRVA

— THE FIELD —

Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HENDERSON 1-6344

Prenumerata metams: \$10.00 • Laikraštis išeina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.
Redaguoja: B. Gaidžiūnas, V. Gedgaudas ir J. Palukaitis
• Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Balys Gaidžiūnas • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Labai pavėluotas paaiškinimas

Pagaliau pasirodė Kazio Žirgolio pasirašytas paaiškinimas, kaip ten atsitiko su tuo "antru Antrosios Lietuvos Dainų šventės komitetu". Iš paaiškinimo išeina, kad iš tikrųjų tokio antro komiteto nebuvo, o buvo tik skirtinga blankų versija, kurioje buvo nurodyti kiek kitoki komiteto pareigūnai, negu tikrai buvo.

Blanko paskirtis buvusi tik viena: sukurti K. Žirgoliui titulą, kuriuo šarvuotas jis galėjęs patogiau veikti, stengdamasis atsikviesti į Dainų šventę vyriausybės narį, prezidento brolių R. Kennedį. Jokiems kitiems tikslams, ypač lėšoms rinkti, tie blankai nebuvo panaudoti. Kad toki blankai būtų atspausdinti, komitetas žinojęs. Abejojimai (ir susirūpinimas!) visuomenėje tuo neva buvusių antro komiteto esą "sofistiškai paskleisti neatsakingo asmens".

Iš kur pirmučiausiai žinios apie "antrą komitetą" kilo, dabar sunku būtų net susekti. Bet konkrečiai apie tokius blankus, juodu ant balto liudijančius kitokį komiteto sąstatą, negu buvo, visuomenei labai konkrečiai paskelbė komiteto išdėstymas T. Blinstrubas, teiraudamasis viešo paaiškinimo. Vadinti jį už tai "neatsakingu asmeniu" yra daugiau negu keista. Ir ypač keista, kad toks "paprastas" paaiškinimas teatsirado tik dabar, praslinkus keliems mėnesiams po viešo pareikalavimo ir ilgokai laukus po J. Bačiūno viešai pareikšto nusistebėjimo, kodėl gi niekas neatsiliepia.

Iš paaiškinimo matyti, kad "didelio tikslo" (susilaikyti šventėje įžymaus svečio) buvo siekta gana kreiviu keliu, būtent, naudojantis suklastotu komiteto blanku. Tikslas nebuvo pasiektas. Iš paaiškinimo taip pat matyti, kad šią priemonę žinojo ir jos pagaminimu rūpinosi tikrojo komiteto narys, bet neaišku, ar jis painformavo apie tai visą komitetą, net ar painformavo apie tos priemonės tikrąjį pobūdį net komiteto pirmininką, juo labiau nematyti, kad komitetas būtų kada nors aprobavęs tokios priemonės vartojimą.

Galima pripažinti, kad visa tai buvo daroma gal vadovaujantis gerais norais, bet visiškai negirtinu būdu, kadangi faktinės padėties neatitinkąs oficialių blankų "ištaisyimas" vistiek yra dokumento suklastojimas, nepaisant, kokio gerumo tikslu tai daroma.

APIE RUOŠIAMAS LIETUVIŠKAS KŪČIAS

Dirvos Nr. 121 perskaičiau skelbimą, kad Skautų Tėvų Komitetas ruošia lietuviškas Kūčias... gruodžio 16 d. Ar tik neapsirūpikta datomis?

Kokios gali būti Kūčios gruodžio 16 d? Ar gali būti N. Metų sutikimas, sakysime, gruodžio 26 d.? Čia galima kalbėti ne apie tikras, bendras Kūčias, bet tik apie jų demonstravimą (vakarėlį) būtent, pademonstruoti dalyviams, kaip Kūčios atrodė Lietuvoje.

Aš, būdamas bendrų Kūčių su-

rengimo šalininkas (pereitais metais, susitaręs su vienu iš kunigų, buvau bemėginęs net pats imtis iniciatyvos ruošti bendras Kūčias) su entuziazmu sveikinčiau toki bendrų Kūčių rengimą, bet tik jei tai būtų ruošiamos tikros Kūčios, o ne jų demonstravimas.

Į tikrų Kūčių parengimą atsilankytų nemažas skaičius žmonių ir jie turėtų dvasinį ir fizinį poilsį, bet ar kas norėtų dalyvauti jų demonstravime, nesimmsiu spręsti.

Mano žinia, kad rengėjai galėtų dar reikala pastudijuoti, laiką paklausti ir padaryti tikras lietuviškas Kūčias su pasninko valgiais ir Bernelių mišiomis.

BRONIUS GRAŽULIS, Cleveland

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Elect
GEORGE W. WHITE
CANDIDATE FOR
COUNCILMAN

WARD 30

HAS THE EQUALIFICATIONS ABILITY, AND INTEGRITY, WILL SERVE ALL THE PEOPLE EQUAL

Lietuvių grupė Sao Paulo mieste, Brazilijoje, suvaidinę Veličkos veiklą "Šienapiūtė".

P. Ožinsko nuotrauka

LIETUVOS LANKYTOJŲ ĮSPŪDŽIŲ PRASMĖ

V. RASTENIS

Jauna, nepatyrusi amerikietė, ką tik su Taikos Korpo padalinu nuvykusi Afrikon padėti šviestis Nigerijos jaunimui, parašė atviruką, adresuotą Amerikon. Mergaitė nuoširdžiai ir atvirai paklojo jame pirmuosius savo įspūdžius apie Nigerijos gyvenimo būdą.

Atviruke negalėjo būti daug parašyta, bet kas buvo, man priminė vieną mano paties, anuomet dar tik pekiamečio "žinovo", pareiškimą apie sodžių, į kurį, iš gana švaresnio ir tų laikų sąlygoms jau gana pažangiai tvarkomo vienkiemio, buvau nuvežtas paviešėti. Į klausimą, kaip patinka sodžiuje, mano atsakymas tada buvo trumpas ir tiesus: "Et, purvas ir mėšlas!"

Giminėms, pas kuriuos viešėjau, ir kaimynams, tokių jų sodžių įvertinimą išgirdusiems, labai nepatiko. Ir pa-grįstai. Nes jiems atrodė, kodėl gi tas penkiametis pienbūris nemato mūsų sodų, darželių, javais liūliuojančių laukų, švariai išplautų ir beržų šakelėmis iškaišytų, šventųjų paveikslais nukabinėtų seklyčių, o mato tik tvartan vedančius kiemus su iš-tiesiu per sodžių nustiesusiu ke-liu, kur po lietaus purvas, žino-ma, gilus, ir kur ganyklon genami galvijai, kiaulės, žąsys, tiesa, ir primėšlina gana ap-sčiai... Deja, tas purvas ir mėš-las buvo labiausiai aiškėję ir buvo visų pirma pastebimas, tai ir sudarė pirmąjį įspūdį...

Panašiai atsitiko ir su ta jau-na amerikiete Nigerijoje. Ji, tie-sa, savo pirmųjų įspūdžių ne-sakė krašto šeiminkams tie-siai į akis. Ji tik namiškiams bandė parašyti. Bet atsitiko taip, kad atvirukas jai kažkaip iškrito dar neįmestas pašto dėžutėn. Rado vietiniai studentai, perskai-tė ir įsižeidė stipriau, nei tie mano giminės. Visas Taikos Kor-po užsimojimas Nigerijoje kone sugriuvo nuo jų sukelto triukšmo. Įspūdžių rašytoja turėjo skubiai pasišalinti iš Nigerijos.

Ak, argi mes nepykdavom, kai koks savim ir savo miestu be-sidžiūvojęs, sakysim, Paryžiaus antraeilis laikraštininkas, pabu-vojęs Lietuvoje keletą dienų, Kau-no "Metropoly" ir Klaipėdos "Viktorijoje" uoliai privaišintas, namo parvažiavęs parašydavo ką nors panašaus į tai, kad Lietuva dar mažai civilizacijos tepalies-tas užkampis, kuriame klesti tik apsiirijimo ir besaikio girtavimo "kultūra"...

AKMENUKAI IŠ MOZAIKOS

Iš stebėjimų trumpo apsilan-kymo metu daryti apibendrintas išvadas ir sprendimus apie lan-kyto krašto gyvenimą bei padėtį visada yra itin rizikingas bandy-mas.

Tai nereiškia, kad kur nors apsilankius reikia tik susičiaup-ti ir susilaikyti nuo prasiartinimų, kas iš tikrųjų buvo pamatyta ar nugirsta, jeigu yra kas tuo domi-si. Bet, kaip tokių stebėjimų pasakotojams (aprašinėtojams), taip ir jų klausytojams (skai-tytojams) būtina nuolatos save įspėdinti, kad tai yra tik to krašto gyvenimo iškarpa, daž-nai atsitiktinių, parodymas, ir kad iš jų dar negalima daryti

tvirtų, juo labiau apibendrintų iš-vadų apie ištisą to gyvenimo vaizdą kaip negalima susidaryti supratimo apie mozaikinį pa-veikslą vien tik iš keleto atsi-tiktinių iš jo išluptų akmenukų.

VAIZDAS IŠ KRAUTUVĖLĖS LANGO

Net ir ilgai pagyvenę tame ar kitame krašte stebėtojai, kaip nuoširdžiai besistengti, ne vi-sada sugeba išsamiai ir teisingai pavaizduoti, kas tenai dedasi, kas ir kodėl tenai yra taip, o ne kitaip.

Teko matyti kažkada po Pirmo-jo pasaulinio karo čia, Amerikoje, anglų kalba išleistą knygą apie Lietuvą, parašytą ne lietuvio, o Lietuvoje pirmaisiais nepriklauso-mybės metais gyvenusio žydo. Knyga parašyta be priešiško nusiteikimo, su visai dora inten-cija painformuoti amerikiečius apie tą "naujai išdygusią valsty-bę". Bet tokio uždavinio ji ne-atliko ir išnyko mažda kieno te-pastebėta (ir gerai). Nes tai būta žvilgsnio į Lietuvą tik "iš mažo miestelio krautuvėlės lango".

Knyga net pailiustruota nuotraukomis iš Lietuvos. Bet kaip? Lietuvis ūkininkas -- raukšlėtas, suvaręs, vienmarškinis senu-kas. "Būdingas Lietuvos vaizdas" -- Joniškio turgavietė, pilna ne-tvarkingai sugrūstų vežimų, ant kurių "apsitulojusios" moterys laiko parduoti išdėstytus maisto produktus. Nuotraukos, be abe-jų, tikros. Bet ar iš jų, ypač iš jų vieny, argi gali susidaryti į tiesą panašus bendras supratimas apie Lietuvą?

Štai, daugelis mūsų, lietuvių esam pagyvenę Amerikoje po de-šimtį ir net po kelias dešimtis metų. O visdėlio, ar mūsų nuo-monės apie šio krašto gyvenimą visada duotų nežinančiam pilną ir teisingą supratimą, kaip čia yra? Deja, ne. Tos nuomo-nės įvairios, kaikurioms net griežtai vienos kitoms priešin-gos. Nes daugelis žiūrime į tą gyvenimą "pro savo langą" ir "pro savo stiklą". Tai yra, ste-bime tik to gyvenimo mūsų ap-linkoje matomą iškarpa, o ver-tiname jį dažnai vaduodamės sa-vu, iš anksto palankiu arba nepa-lankiu nusiteikimu. Todėl net ir ilgą laiką stebėjusių krašto gyvenimą nuomonės daugumoje at-vejų esti tik to gyvenimo pa-veikslas dalis, ir ta pati dar, gal-būt, netyčia, o kaikuriams atve-jais ir tyčia arba pagražinta, arba pamurzinta.

PASAKOJIMAI APIE LIETUVĄ NE IŠIMTIS

Tą patį, kaip ir apie kitus ke-liautojų įspūdžius, reikia nuolat prisiminti ir klausantis bei skai-tant dabar taip pagausėjusius "savo akimis mačiusių" ir savo ausimis girdėjusių pasakojimus ir aprašymus, kaip Lietuvoje da-bar žmonės gyvena ir jaučiasi.

Kiekvienas tas pasakojimas, dėl natūralių ir dažnai dėl nenatūralių priežasčių yra tik labai ribota iškarpa iš pilnojo ir tik-rojo vaizdo, be to, daugumoje ligi šiol turimų atvejų, tos iš-karpas dar nudažytos išankstinio

arba "įkvėpto" nusistatymo. Ar-ba, kitais atvejais, tie pasakoji-mai yra toki santūrus, kad ir be įsakmaus įspėjimo aišku, kad pasakotojas, tais ar kitais sumetimais, sąmoningai palieka daug ką nepasakytą, nes turėjo apsvarstyti, kas sakyti "verta", kas "neverta", kas saugu ir kas nesaugu. Dėl to nėra pagrindo ir net nerimta tikėtis net ir iš paties iškalbingiausio pasako-tojo "pilno ir tikro vaizdo". Prie-šingai, mažiau iškalbingųjų "iš-karpėlės", jei ir mažą ką kie-kybės požūriu atskleidžia, gali turėti savyje daugiau tikros, ne-dažtosios, iš vaizduotės nepa-pildytos tiesos.

Tai nereiškia, kad toki pa-pasakojimai iš viso neturi infor-macinės vertės. Negali būti patenkinamas nei vienas atskiras toks papasakojimas. Tačiau iš daugelio jau galima išvelgti bent pačius ryškiausius bruožus, susidarantčius iš viena kitą pasi-kartojimais patvirtinančių arba nuosekliai papildančių bei pra-tęsiančių nuotrupų, kritiškai ap-valytų nuo dirbtinių dailinimų ar tamsinimų.

Kiekvienas pasakotojas pabe-ria pilnesnę ar ne taip pilną sauja "akmenėlių iš mozaikos", bet jų "akmenėlių" kiekybė, rū-šis esti vienaip ar kitaip apribota, o apšvietimas įvairus. Tai pareina nuo to, kas tuos "akme-nėlius" surinko ir kas mums juos rodo. Rodytojus galima su-skirstyti trimis grupėmis.

IŠLEISTIEJI

Turbūt jau apie kelios dešim-tys asmenų yra iš Lietuvos į Vakarus atvykę, išleisti susi-jungti su šeimos nariais: tėvai pas vaikus, vaikai pas tėvus, kaikur žmonos pas vyrus ar atvirkščiai.

Jie visi, išskyrus tuos, kurie buvo ištremti Sibiran, yra pra-gyvenę Lietuvoje ištisą Lietu-vos "Geležinę uždangą" atsky-rimais laikotarpi. Taigi iš jų būtų galima tikėtis išamlausio pa-veikslas. Tačiau ir jų dabarti-nio Lietuvos gyvenimo pažini-mas pasirodo beesą labai ri-botas. Dalis jų yra jau gerokai vėlyvo amžiaus. Niekas iš jų nėra buvęs tokiose pozicijose, iš kurių krašto gyvenimas būtų re-gimas "lyg nuo bokšto".

O tie "mažieji žmonės", siau-tusio ir dar tebekybancio virš galvų teroro pavojaus akivaizdo-ję, dažniausiai stengėsi ne dai-rytis, kas dedasi, o verčiau kiek galima mažiau girdėti, kiek ga-lima mažiau matyti, kiek gali-ma mažiau žinoti, -- taip sau-giau, mažiau priežasčių viso-kiems nemaloniems netikėtu-mams. Tas, žinoma, jau irgi daug pasako. Bet tie žmonės konkrečiai ir patikimai gali pa-pasakoti tik apie gana siaurą savojo gyvenimo aplinką. Jei ima kalbėti apie visą Lietuvos gy-venimą, apie visų nusiteikimus, apie visų laikyseną, tai jau ne kaip žinantieji liudininkai, o da-giau kaip spėliotojai, kurie "mano, kad taip yra", kuriems "atrodo, kad kitaip negi gali būti".

Toki spėjimai ir manymai ne-turi daug vertės (ir čia begy-venant galima spėlioti ir many-ti). Vertingiausia informacija iš

ŠYPSENOS

ŪKININKAS, lankydamas nepilnapročių ligoninę, be-vaikščioldamas sutinka ligo-nį, patogiai pavėsyje besi-ilsiantį po dideliu, šakotu medžiu. Po pasisveikinimo, ligonis atydziai akimis per-meta ūkininką.

--Kokį darbą dirbate? --

Jis pagaliau paklausia.

--Esu ūkininkas.

--Ūkininkas? Aš ir kadaise buvau ūkininku. Sunkus ūki-ninkavimo darbas.

--Tikrai sunkus, -- sutinka ūkininkas.

--Ar kada galvojai būti ne-pilnapročiu?

--Žinoma kad ne, -- užsi-gavęs atkerta ūkininkas.

--Reikėtų kada pabandyti, --pataria ligonis, vėl patogiai išsitiesdamas pavėsyje. --

Tai daug lengviau, negu ūki-ninkauti.

tokių (ir iš visų) tėra faktai iš jų pačių gyvenimo, iš jų tiesio-ginės aplinkos. Vieno tokio as-mens papasakojimas parodo Lie-tuvos gyvenimo dalelytę tik lyg pro mažą skylutę sienoje. Bet pažvelgimas pro kelias, kelio-lįką ar kelias dešimtis tokių "skylučių" jau daug daugiau at-skleidžia, daug daugiau iš kitų šaltinių girdėtų žinių patvir-tina arba nuneigia.

Maždaug tokio paties pobūdžio liudininkai yra ir vokiškumo ti-tulu "repatriavusieji" Vokietij-on (nors ir Lietuvoje gimę, Vo-kietijoje kaikurie niekad nei ne-buve). Šių akiratis apie Lietu-vos gyvenimą pasakoti kaikuriai atvejais dar siauriau. Būtent, tų, kurie jaučiasi apsisprendę vokiečiai. Dažniausia toki kaip tik dėl to nėra domėjęsi da-lykais, kurie lietuviams labiau-siai rūpi.

Daugumas tokių repatriantų "nekalbūs" dar ir dėlto, kad vengia "pagarsėti" ir tuo, galbūt, sukelti nesmagumų Lietuvoje li-kusiams artimiesiems bei bi-čiuliams. Bet dar kritiškiau ver-tintini itin iškalbingųjų pasako-jimai, įeinantieji į toli siekiančių apibendrinimų sritį, nes tada la-bai jau sunku atskirti, kur infor-macija apie tikrai esamus da-lykus ar reiškinius, ir kur jau dabartinės jų aplinkos ar net jų klausytojų minčių bei nuotakių atspindys.

Trečia išleistųjų grupė pogru-pė yra jaunuoliai, anais metais buvę kulkiai, pasitraukimo me-tu įvairiomis aplinkybėmis pasi-likę atskirti nuo tėvų. Beveik visi jie Lietuvoje buvo dar tokio amžiaus, kada viešojo (politinio, ūkinio) gyvenimo reiškiniai ne tik kritiškai nevertinama, bet nei nesvarstoma.

Jei paskutinių laikų prieš iš-vykimą jie jau ir galėjo turėti bei turėjo nuomonių apie tai, kas jiems viešajame gyvenime ir jų aplinkoje patiko ar nepati-ko, tai nepamirština, kad tas "gyvenimo skonis" daugiausia galėjo būti susidaręs dėl to-kios ar tokios įtakos, o įtaka galėjo būti įvairi, bet stipriaus-iai spaudžiama, aišku, iš mo-kyklos ir kitų valdinių auklėjimo priemonių.

Jaunuoliai nėra šaltinis, iš ku-rio reikėtų laukti vaizdo apie Lie-tuvos gyventojų visumos ar dau-gumos politinius, patriotinius, religinius, rezistencinius, kola-borantiškus, kapituliantiškus ar bolševikiškus nusiteikimus. Bet jų orientacija turėtosios aplinkos faktuose, jų išsiauklėjimas, jų pažiūros į jiems buvusius kasdieniškus ir dabar sutinkamus naujus dalykus, jų visa psicholo-gija yra, tegu ir negausūs, tegu ir atsitiktiniai, bet faktiškai ir tikri pavyzdžiai (gal nebūdingi, bet gal ir būdingi visumai), liudijantieji, kuo bolševikinė auklėjimo sis-tema išauklėja Lietuvos jauni-mą.

Tačiau tą pamatyti galima tik atvirai susipažinus su jais, o ne stengiantis įdėti į jų lūpas esa-mą viešąją nuomonę "paglostan-čius" pareiškimus, kaip tai su kaikuriais iš jų stengėsi pada-ryti čionykščios didžiosios spau-dos reporteriai ir fotografai. (Bus daugiau)

POETAS IR KARYS: Juozui Mikuckiui 70 metų

(2)

STASYS SANTVARAS

Ilgesnį laiką Juozas Mikuckis buvo Kauno apskr. policijos vadas. Čia jo sudarytas ir priimtas apskr. policijos nuostatų reorganizavimo planas valsčių ribose. Taigi ir šiose administracinėse pareigose gyvai pasireiškė J. Mikuckio kūrybinė iniciatyva.

1932 m. jis pasitraukė į pensiją ir su žmona Paulina apsigyveno gimtajame Zauriškių kaime, tik retkarčiais atkildamas į Kauną aplankyti senų draugų ir pažįstamų.

1940 m., Sovietų Rusijai okupavus Lietuvą, liepos mėn. pabaigoje Juozas Mikuckis buvo suimtas ir kalinamas Kaune iki 1941. II. 20, kada žmonos rūpesčiu buvo "repatrijuotas" į Vokietiją. Jeigu tos žmonos žygis nebūtų pasisekęs, vargu šią dieną mes turėtumėm savo tarpe dar tebegyvenantį ir savo darbų kraichiu besirūpinantį Juozą Mikuckį.

Antrajam pasaulio karui pasibaigus, 1945-49 m. Juozas Mikuckis su šeima gyveno Braunschweige, kur du metus buvo liet. komiteto pirmininkas, aktyviai prisidėjo prie Maironio vardo gimnazijos įsteigimo Braunschweige. 1949 m. jis atvyko į JAV ir apsigyveno Balmorėje, Md.

Karys, ir dar toks narsus, koks buvo Juozas Mikuckis, iš oro pusės, žiūrint, lyg nesisiderina su poeto pašaukimu. Poezija suponuoją kažką švelnaus, intymaus ir trapaus, o kario amatas nevisada yra maloni, o daugiau rūsti realybė. Bet ar maža buvo karių ir kartu gerą poetų? Jokių stebuklų, kad ir Juozas Mikuckis visų pirma yra poetas, o tik paskui, susidėjęs tokiom gyvenimo aplinkybėm, pasidarė ir karius.

Kaip karį mes jau truputį jį pažįstam. Manding, jo kariški išgyvenimai ir patyrimai, surašyti į atskirą knygą, būtų tikrai įdomi lektūra, ypač jaunesnio amžiaus skaitytojui, kuriam Nepr. Lietuvos vyrų ir moterų kovos dėl laisvės jau yra anapus kalnų...

Būtų stambi klaida, o tas klaidas daryti mes mėgstam, jeigu į Juozą Mikuckio poetinę kūrybą žiūrėtumėm nūdienos akimis. Jis yra XX amžiaus pirmųjų dešimtmečių poetas, tad iš to nuotolio ir reikia žvelgti į jo poeziją. Kiti tada buvo laikai ir kiti reikalavimai, gal kitas skonis ir net kitokie poezijos kriterijai. Modernūs lietuviai poetai, be abejonės, gali šio to iš senesnės kartos dainių pasimokyti, bet nebegali taip rašyti, kaip rašė vyresnioji karta.

Juozas Mikuckis viešuoju su savo eilėm pradėjo reikštis 1907 m. Vadinasi, tik porai metų pralinkus, kai caras leido lietuvių raštus spausdinti lotynų raidėm. Ar buvo tada kokios liet. literatūrinės tradicijos, ar buvo kokia savo poezijos mokykla? Tokie dideli talentai, kaip Jurgis Baltrušaitis, buvo nuėję ir rusų literatūra. Tiesa, buvo Donesaitis, Strazdas, Vienažindys ir kt. bet jų raštai dėl žinomo spaudos draudimo gulėjo palėpėse.

Galingo švyturio ugnį spindėjo Maironis, bet Juozas Mikuckis nesudėgė jo ugnį, susirado savąjį. Aš, greitai pasidarė šulu pomaironinės kartos poetų gretose. Jis aktyviai bendradarbiavo beveik visuose ano meto liet. žurnaluose ir laikraščiuose: Viltys, Vaivo-

rykštėje, Laisvajame Žodyje (ėjusiame Rygoj), Vieniobėje, Šaltinyje, Lietuvos Ūkininke, Rygos Garsė, o Nepr. Lietuvoj — Lietuvos Žiniose, Sekmojoj Dienoj, Lietuvoje, Praduose ir Žygiuose, Trimite, Vejoje, Karyje, Švyturyje, Dienose, Ilustruotoj Lietuvoj, Vokietijoje ir Amerikoj — Ži-

ti šie Juozo Mikuckio poezijos rinkiniai: Pirmosios dainos 1910 m., Auštant, dvi laidos — 1912 ir 1919 m., Didvyriai ir smulkmenos 1915 m., Aušros rasos 1920 m., Vakaro kaukės 1924 m., Laukuose 1926 m., Dienų grandys 1932 m., Svetimose viršūnėse 1946 m. ir Lyrikos kraitis — rinktinė Juozo Mikuckio poezija — 1954 m. Jis yra dalyvis ir pirmųjų Vainikų antologijos, kurią redagavo K. Brinkis.

JUOZAS MIKUCKIS

I Š T O L I

Iš toli, toli, toli,
Kur žiema šiandien gili,
Veržiasi tyliai širdin:
Ti-li, ti-li, din, din, din...

Kur rogučių siauros vėžės,
Apšarmotos eglų šakos,
Kur prakalbinsi ir pavėžys
Ir supras tave prašnekus.

Kur daina skardžių šaltinių
Apie rūtą, pinavią,
Kur troškimas nuolatinis
Pinti laisvės žydrą giją.

Kur pirmiems diegams susproguos,
Kils jauni atolai smagūs
Ir laukai pasveikins žmogų --
Nusities jam naujos vagos...

Iš tenai -- toli, toli,
Kur žiema šiandien gili,
Veržiasi tyliai širdin:
Ti-li, ti-li, din, din, din...

S Ė D Ž I U P A S K R O S N Į P A T S V I E N A S

Sėdžiu pas krosnį pats vienas,
Krosnyje žaidžia liepsna.
Ašara vilgo blakstienas...
Ašara -- draugė sena...

Daugel praėjo jau metų,
Daugel sapnavos smagu;
Laimė man rodė iš reto --
Šiandien be jos gyvenau...

Džiaugtis viltim nebemoku,
Dingusios meilės gailiu.
Gimęs, turbūt, aš ne juokui
Dainius dainelių gailiu.

Ašara vilgo blakstienas --
Ašara -- draugė sena...
Sėdžiu pas krosnį pats vienas,
Krosnyje žaidžia liepsna...

A N K S T I G R I Ž Ė S

P A U K Š T U Ž Ė L I S

Anksti grįžęs, paukštužėli,
Kur tu prisiglausai?
Dar skynimai nesužėlė,
Kur tu lizdą krausi?

Artinas audrų nedarnūs
Bildesiai iš tolo, --
Ryte klonojus žėri šarmos
Ant jaunų atolų...

Dar sukaustė laiko gruodai
Želmenų kilimą.
Ir pirmieji pasirodė
Lapai kristi ima.

Ak, skynimai nesužėlė,
Tolin išklause...
Anksti grįžęs, paukštužėli,
Kur tu prisiglausai?

buriuose, Drauge, Vieniobėj ir kt.

Poetas Juozas Mikuckis dabar norėtų surinkti į rinkinius nepatekusius ir periodikoj išbarstytus savo eilėraščius, bet aš abejoju, kad jam tas žygis 100% pasisiektų. Pats jis tu savo eilių rankraščius prarado, bet kur dabar surasti tuos visus periodinius leidinius, kuriuose jis bendradarbiavo? Atrodo, lengviau buvo šokti į maištaujančių vokiečių spartakų būrį, negu dabar savo senesnius raštus surinkti...

Atskirom knygom išleis-

Kai perskaičiau tas knygas, kurių pavadinimai čia suminėti, radau statmenai kylančią liniją, radau ūgius ir žiedus — radau poeto Juozo Mikuckio kūrybinę pažangą. Iš tikro, nors daug laiko jis skyrė įvairiom savų pareigom, nuo poezijos nenutolo, visą laiką rašė ir stengėsi nuo mūsų lyrikos pažangos neatsilikti. Kai šiandien skaitai jo eilėraščius, sukurtus 1907-1919 m. (nekalbu apie vėlesnius, paskelbtus Vakaro kaukėse, Laukuose ar Dienų grandyse, nes tada buvom laisvi), ypač stebina jų gera forma.

Variutė

M. ŠOLOCHOVAS

Davydovas valgė susikaupęs, tylėdamas, nepakeldamas nuo dubens galvos. Jis beveik nusiklausė užkandžiusių artojų santūrių balsų, bet visą laiką jautė, kaip kažkas atkakliai žiūri į jo veidą. Baigęs košę, Davydovas lengvai atsідuso: pirmą kartą per

muzikalumas, ryški mintis, gyvi ir savaimingi poetiniai vaizdai.

Juozas Mikuckis, kaip poetas, turi savo stilių, turi savo kūrybinį veidą, kas taip svarbu kiekvienam meno kūrėjui. Ir jo poetinis talentas, kaip anksčiau tarta, nėra pakankamai supratas ir įvertintas. Mažų mažiausia Juozas Mikuckis yra daug didesnis ir reikšmingesnis poetas, negu kai kuriuose mūsų visuomenės sluoksniuose šiandien apie jį galvojama. Nesmagu, net nejauku tokius dalykus minėti, betgi atrodo, kad kartais mes labai lengva ranka nurašom į atlaikus tai, ko iš viso dar neperdaug teturim...

Juozas Mikuckis nėra kasdien gatvėj sutinkamas žmogelis, savo darbais ir žygiais jis yra didinga figūra, išskylanti ant Nemuno kalnų prie Vilkių miestelio, todėl mano pasakojimas ištįsi, gal net per ilgą pasidarė. Aš prašau Dirvos redaktorių, kad jis greta mano rašinio atspausdintų nors porą ar trejetą poeto sukaktuvinių eilėraščių. Esu tikras, daugelis Dirvos skaitytojų, tuos kūrinius paskaitę, nedarys man priekaištų, kad aš, keldamas Juozo Mikuckio talentus, nebuvau atsirėmęs į nuostabią jo poetinę kūrybą.

Tuo tarpu aš savo straipsnį baigsiu tai žodžiais, kuriuos parašiau Liet. Enciklopedijos XVIII tome: Mikuckis priklauso F. Kiršos, V. Putino-Mykolaicio, K. Binkio, B. Sruogos ir P. Vaičiūno liet. poetų kartai. Kad ir būdamas įsijungęs į nepriklausomos Lietuvos laisvinimo kovas, vėliau į valstybės administracinių įstaigų organizavimą, laisvalaikis jis skyrė kūrybai.

Mikuckis yra jausmo, širdies poetas. Jo kūryboje nuolat suskamba minoras — ilgesys ir nuliūdimas, kontrastai tarp svajonės ir tikrovės.

Mikuckis, greičiausia dėl laiko stokos, nesidėjo į jo kūrinių literatūros srovę, net į savo gero bičiulio K. Binkio Keturis Vėjus.

Jo eilių forma yra klasikinė, paprasta, savita, nepakrauta jokiomis mandrybėmis, daugeliu atvejų dainuotinė. Kai kurie jo eilėraščiai buvo mūsų kompozitorių komponuoti ir iki šiol skamba kaip dainos. Toks jo Baletas, Stanebokas improvizacinio pobūdžio eilėraščių ciklas, yra tikra poezijos vertybė.

Mikuckio poezijoje skamba kenčias, kovojas į besidžiaugias žmogus. Tuose tonuose rasi nemažą asmeninės lyrikos, savos širdies skausmo, sielvarto ir džiaugsmo, bet jie bus artimi ir bendrai žmogiškajai prigimčiai. Nestinga jo kūryboje patriotinių eilėraščių ir kariško žygio dainos motyvų.

Kai šiandien Juozas Mikuckis gyvena savo amžiaus 70 metų sukaustytas ženklu, aš tegalėčiau tik tiek pridurti: tegu poetas dar ilgus metus būna tvirtas, kaip visada jis buvo, gyvenimo kely ir kūrybiniam tikėjime...

ilgą laiką jis buvo kaip reikiant sotus, Aplaižęs kaip berniukštis medinį šaukštą, jis pakėlė galvą. Iš kitos stalo pusės stačiai į jį be paliovos žiūrėjo pilkos merginos akys, ir jose buvo tiek karštos nebylios meilės, laukimo, vilties ir nuolankumo, kad Davydovas minutėlę sumišo. Jis ir anksčiau neretai susitikdavo chutore -- susirinkime arba stačiai gatvėje -- šią didžiarnanę, augalotą ir gražią septyniolika metų merginą, ir tada, susitinkusi, ji šypsodavosi jam sumišusi ir meiliai, sumišimas atspindėdavo jos staiga užsiplieskiančiame veide, -- bet dabar jos žvilgsnyje buvo kažkas

kita, labiau subrendusio ir rimto...

"Kokie vėjai tave prie manęs pučia ir kam tu man reikalinga, miela mergiukštė? Kiek jaunų vaikų visuomet aplink tave sukasi, o tu į mane žiūri, ek tu, visai akla! Juk aš du kart už tave vyresnis, daug kartų buvęs sužeistas, negražus, rauplėtas, o tu nieko nematai... Ne, nereikalinga tu man. Tarpk be manęs, mieloji", -- galvojo Davydovas, sumišęs žvelgdamas į rožę liepsnojančią merginos veidą. Ji šiek tiek nusisuko, nuleido galvą, susitikusi Davydovo akis. Jos blakstienos virpėjo, o stambūs šiurkštūs pirštai, čiupinėję senos purvinos palaidinės raukšlės, matomai drebėjo. Taip naiviai ir aiškiai pasireiškė jos jausmas, taip vaikiškai paprastai nemokėjo ir negalėjo jo slėpti, kad viso šito būtų nepastebėjęs gal tik aklas.

...Saulė leidžiantis Davydovas iškinkė dirvos gale jaučius ir paleido juos. Jis atsisėdo šalia vagos ant žolės, nusišluostė švarko rankovę prakaitą nuo kakto, drebančiomis rankomis ėmė suktis papirosą -- ir tik tada pajuto, kaip baisai nuvargęs Jam gėlė nugara, pakinkliuose tvinkčiojo, ir kaip senio drebėjo rankos.

--Ar rasime mudu auštant jaučius? -- paklausė jis Varios. Ji stovėjo priešais jį dirvoje. Mažytės jos kojos, apautos iškreiptomis didelėmis klumpėmis, iki gurnelių buvo paskendusios į purlą, tik ką arklio išverstą žemę. Atsmaukusi nuo veido pilką nuo dulkių skarelę, ji tarė:

--Rasime, jie toli nenuveina naktį.

Davydovas užsimerkė ir godžiai traukė dūmą. Jis nenorėjo žiūrėti į merginą. O ji, švytėdama laimingai ir pavargusia šypsena, tyliai tarė:

--Nukamavai tu ir mane, ir jaučius. Labai jau retai ilsiesi.

--Pats pavargau kaip velniukštis, -- niūriai ištare Davydovas.

--Reikia dažniau ilsėtis. Dėdė Kondratas lyg ir ilsisi dažnai, leidžia jaučiams atsipūsti, o visada daugiau kaip kiti suaria. O tu pervargai kad nepratęs... Ji norėjo pridėti: "mielasis" -- ir, išsigandusi, kietai suspaudė lūpas.

--Tai tiesa, dar neipratęs, -- sutiko Davydovas.

Jis sunkiai atsikėlė nuo žemės, sunkiai kilodamas pavargusias kojas, ėmė eiti palei vagą į stovyklą. Varia ėjo paskui jį, po to susilygino ir ėmė eiti šalia. Davydovas kairėje rankoje nešėsi suplėšytus nublukusius juvėniškų marškinius. Dar dienos metu, išlygindamas arklį, jis pasilenkė, užkabino apykaklę už rankenos ir staiga išsitiesdamas, perplėšė marškinius pusiau. Die-

na buvo pakankamai karšta, ir jis galėjo kuo puikliausiai apsi-eiti be jų, bet jis visiškai negalėjo merginos akivaizdoje žingsniuoti paskui arklį iki pusiaujo nuogas. Suglumęs, kamšydamiis jūreiviškų marškinių skvernus, jis paklausė, ar ji neturinti kokio nors segtukio. Ji atsakė, kad, deja, neturinti. Davydovas niūriai pažvelgė į stovyklos pusę. Iki jos buvo nemažiau kaip du kilometrai. "O vis dėlto teks eiti", pagalvojo Davydovas ir, krenkstelėjęs iš apmaudo, pusbalsiu nusikeikęs, tarė.

--Žinai ką, Variute, palauk manęs čia, aš nueisiu į stovyklą.

--Ko?

--Nuesiu šitą skudurą ir ap-sivilksiu švarką.

--Su švarku bus karšta.

--Ne, aš vis dėlto eisiu, -- tvirtai tarė Davydovas.

...Bet Varia savaip įvertino Davydovo mintis. "Varžosi mano mielasis dirbti šalia manęs be marškinių", -- nutarė ji ir, dėkinga jam širdyje už parodytus jausmus, pasigailėjusius jos mergiško kuklumo, ryžtingai nusimetė nuo kojų klumpes.

--Aš greičiau nubėgsiu!

Davydovas nespėjo ir žodžio ištarti, o ji kaip paukštė jau skriejo į stovyklą. Juodoje dirvoje švysčiojo rusvos jos greitų kojų blaizdos, ir ant nugaros plaukštės nuo vėjo baltos skarelės galai. Ji bėgo, truputį palinkusi į priekį, prispaudusi prie kietos krūtinės kumščius, ir galvojo vien tik apie tą patį: "Nubėgsiu, atnešiu jam švarką... Aš greit nubėgsiu, padarysiu jam gerą, ir jis nors kartelį per visą laiką pažvelgs į mane švelniai ir, gal būt, net pasakys: ačiū, Varia!"

Davydovas ilgai lydėjo ją akimis, paskui iškinkė jaučius ir išlipo iš dirvos. Netoliese jis rado susisukusių pernykščių vytelių, nuvalė nuo jų lapus, o lankščiai šakele stipriai suraišiojo marškinių skvernus. Atsigulė ant nugaros ir tuč tuojau užmigo, lyg nugarimdas į kažką juodo, minkšto, kvepiančio žemės...

Atsibudo jis nuo to, kad per kaktą kažkas ropojo -- tikriausiai, vorėlis ar koks nors kirminėlis. Susiraukęs, jis perbraukė ranka per veidą, vėl ėmė snūduriuoti, ir vėl per skruostą kažkas ėmė šliaužti, pasiekė viršutinę lūpą, pakuteno nosyje. Davydovas nusičiaudėjo ir atsimerkė. Prieš jį tupėjo Varia ir visa tirtėjo nuo vos su laikomos juoko. Ji vedžiojo po Davydovo veidą sausą žolelę ir nespėjo atitraukti rankos, kai Davydovas atsimerkė. Jis sučiupo jos ploną riešą, tačiau ji nesistengė ištraukti rankos, o tik atsiklaupė ant vieno kelio, ir jos besijuokiantis veidas staiga tapo baikščiai paklusnus ir laukiantis.

Aš atnešiau tau švarką, kelkis--- vos girdimai sušnibždėjo ji, silpnai bandydama išlaisvinti ranką.

Davydovas atgniaužė pirštus. Jos didelė nudegusi ranka nukrito ant kelio. Užsimerkusi ji girdėjo skambų ir dažną savo širdies plakimą. Ji vis dar kažko laukė ir kažko tikėjosi... Bet Davydovas tylėjo. Jo krūtinė kilnojosi ramiai ir vienodai, veide nevirpėtelėjo nė vienas raumuo. Paskui jis kilsterėjo, atsisėdo tvirtai, parietęs po saviu dešinę koją, tingiai įkišo ranką į kišenę, ieškodamas tabako. Dabar jį galvos beveik susisiektė.

(Nukelta į 6 psl.)

AŠ NEGALĖJAU ATVEŽTI VISOS LIETUVOS VIENAME FILME...

Spalio 22 d., Lietuvių Atletų klube, Brooklyn, N. Y., ALT S-gos 1-jo sk. iniciatyva buvo susirinkę virš 100 žmonių pasižiūrėti Salomejos Narkeliūnaitės nesenai Lietuvoj susukto filmo ir pasiklausti jos išspūdžių.

Dviejų savaitžių laikotarpį ji buvo Vilniuje ir tik vieną dieną Kaune, vieną dieną Trakuose ir dvi dienas gimtajame Salamiankos kaime, Vilniaus krašte.

Sal. Narkeliūnaitė savo įžanginiame žodyje tarp kitko pažymėjo:

--Gal ne visi pamatysite ir išgirsite iš manęs tai, ko tikėtės, manau, tie tegu geriau peikia mane už pritylėjimą, negu turėtų progos peikti už lengvapėdiškumą, o anapus likę draugai -- už draugystės pasitikėjimo išdavimą. Tikrai būčiau lengvapėdiška, jei imčiau pasakoti apie gyvenimą Lietuvoje, kas tikman ateitų į galvą ir iš vieno kito matyto fakto daryti išvadas ar skelbti sensacingas reveliacijas.

Kas atidžiau filmo žiūrės, pamatys ir reikšmingų dokumentų Lietuvos dabarčiai pažinti. Aš negalėjau atvežti, -- sakė ji, -- visos Lietuvos vaizdo filme, juk filmo aparato objektyvas negali prasiskverbti iki žmonių širdies gelmių bei smegenų raukšlių ir iš ten iškelti jų nuotaikas bei mintis. Kai pamatysit filmą, mano žodžiai nebus reikalingi padaryti palyginimui savo metubuvusiai brangiausiai lietuvių širdžiai vietai. Karo muzėjaus praeities ir dabarties aplinkai.

Ji apibūdino pirmuosius išspūdžius po tiek daug metų patekus į Vilnių, kuriame praėjo pats smagiausias jos gyvenimo laikas -- jaunystė. Bet štai, miesto peizažą ji pastebėjo, kad trūksta trijų kryžių, kurie baltuodavo ant kalniuko kartu su Katedra, pilimi ir suteikdavo kažkokios mistikos senajam kunigaikščių

miestui.

Prie Katedros, pažvelgus į viršų, pasigedo tų trijų figūrų, ypač šv. Kazimiero.

--Matau gatvėje sudulkėjusiais

darė iš Vilniaus. Bet vėliau mačiau ir visai gražiai sekma dienį apsirengusių vilniečių, o anie buvo iš kolūkiečių ekskursijos.

Žurnalistė Solomeja Narkeliūnaitė, nesenai aplankiusi Lietuvą, susuko filmą, kuri jau rodoma įvairiose lietuvių kolonijose Amerikoje.
G. Peniko nuotrauka

batais vyrus, moteris ir jaunimą ir su širdgėla galvoju, -- kalbėjo S. N., -- ką tie rusai pa-

Per mišias šv. Mikalojaus bažnyčioj ji vos išsprendė į vidų, kur buvo senyvo amžiaus vyrai ir moterys ir jaunos mergaitės bei vaikai. Visai bažnyčiai giedant Mariją, Mariją, daugelio akyse matėsi ašaros, o kai kurios moterys tiesiog verkė.

Seni pažįstami jai surengė vaišes pas buvusį gimnazijos direktorių Marceliną Šikšnį ir viena vilnietė apjuosė ją lietuviška juosta sakydama: ta juosta jau atkeliavusi iš labai toli, tegu keliauja ir dar toliau.

Butų stoka Vilniuje atrodo dar negreit išsispres, yra ilgai sąrašai laukiančių šeimų, o apie viengungius nėra ir kalbos, nežiūrint, kad po karo nemažai atstatyta. Mes Vilnių savo rankomis atstatėme, tai ne rusų, o mūsų lietuvių nuopelnas, kalbėjo jai viena pažįstama.

Per tas dienas S. Narkeliūnaitė teko ne tik klausyti apie jų gyvenimą, bet ir pačiai pasakoti, į jų paklausimus atsakinėti, o jų buvo daug, būtent: Kaip ten yra, kad perkate tuos namus ir karus, kiek uždirbate, kokios kainos? Kokias turite tenai lietuviškas organizacijas? Ar suseinate su pažįstamais ir kaip? Ką kalbate apie mus? Kaip sekasi įsivairinti anglų kalbą? Ar tiesa, kad Amerikoje gimę lietuviai, pabėgėlių vaikai, jau tarp savęs kalba angliškai? Kiek dar metų išliks lietuvišybė Amerikoje? Kaip yra su pavardžių keitimu, ar žmonės verčia, ar jie savo noru

tai daro, norėdami amerikiečiams įsigerinti? Ką reiškia žodis dypukas -- ar tai koliojimosi žodis? Ko ten naujieji ateiviai tarp savęs rieja, ko nesugyvena su senaisiais? Koks išėjimo politinis pasiskirstymas? Ar daug lietuvių vaikšto bedarbo ir kaip iš viso nedarbo klausimas atrodo Amerikoje? Ar tikrai negrus taip skriaudžia tenai? Ar laukiate karo ir t.t.

Kalbant apie siuntinius, jai teko matyti iš Anglijos atsiųstą medžiagą paltui, kad net graudumas apėmė, net siuvėjas pasakęs, kad darbas neapsimoka. Taip maždaug atsiliepiama apie visus iš Anglijos standartinius siuntinius, už kuriuos mes čia tiek daug pinigų sumokam.

Jos pasakojimų beklausant bematant prabėgo valanda laiko ir pamatėme filmą, susidedantį iš trijų Lietuvos vietų: Vilniaus, Trakų, Kauno ir kaimo.

Vilniuje matėme Katedrą, Varpinę, Gedimino pilį, Bernardinų sodą, judėjimo centrą, Lukiškių aikštę, spaudos kioką, privačią ir valdinę statybą, Vingio parką su estrada, sporto stadioną, plaukymo baseiną, muzikos rūmus, ligoninę, Pedagoginį institutą, Aušros Vartus, daug bažnyčių, kurių iš 33-jų buvusių dabar dar veikia 9-nios. Matėme Rasų kapus ir juose dr. J. Basanavičiaus, kun. Čižio, Balio Sruogos, P. Vaičiūno, K. M. Čiurlionio ir k. paminklus. Taip pat Neringos kavinę, operos ir baleto teatrą, Vytauto Didžiojo buvusią gimnaziją ir k.

Iš Trakų filmoje teko matyti atrestauruotą pilį, ežerą ir gamtos vaizdus. Kaune -- dirbtinį ežerą, dainų slėnį, Karo muzėjaus sodelį, Muzikinį teatrą, Laisvės alėją, Prisikėlimo ir Igulės bažnyčias.

Taip pat ji parodė nufilmuotą rytinės Lietuvos vieno miestelio vaizdą, kolūkiečių sodybų ir laukų vaizdai.

Po to, Antanui Diržiui pirminkaujant, įvyko vaišės, kurių metu norintieji turėjo progos ir daugiau S. Narkeliūnaitės išspūdžių paklausti.

E.Č.

DETROIT

ANTANO ŠKĖMOS PAMINĖJIMAS

Lietuvių Kultūros Klubas, talpininkaujant Detroito Lietuvių Studentų Santarai, ruošia tragiškai žuvusio aktorius, dramaturgo Antano Škėmos gyvenimo, kūrybos ir veiklos paminėjimą. Paminėjimas bus akademinio pobūdžio.

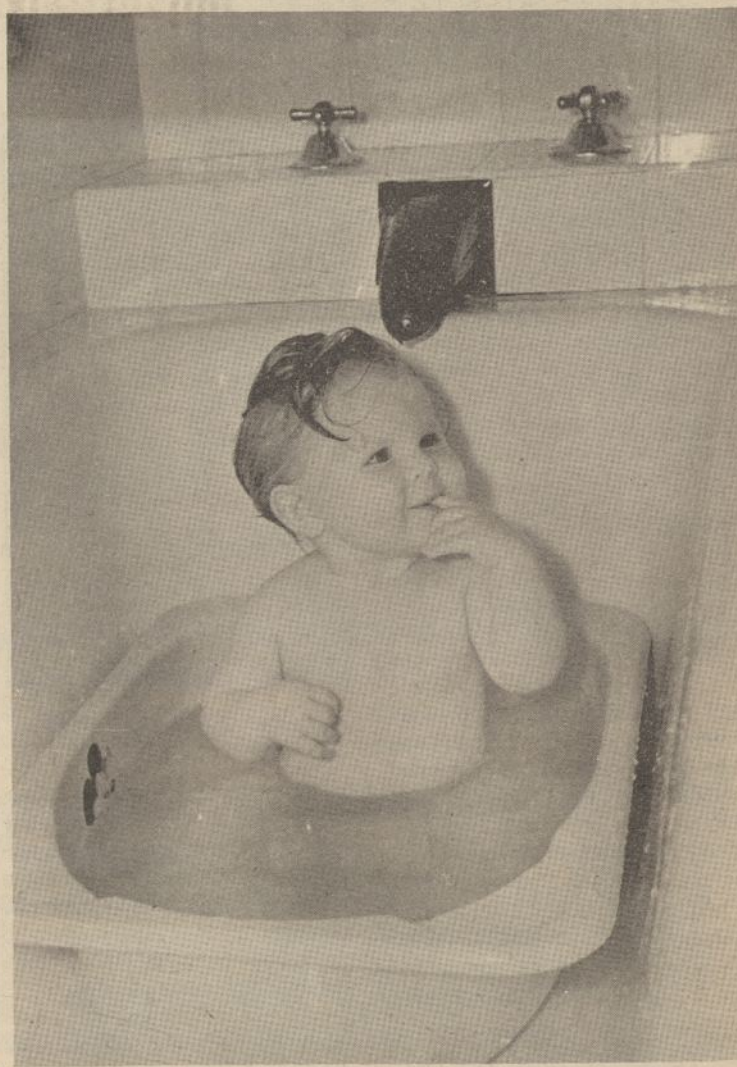
Lietuvių Kultūros Klubas yra jautrus lietuvių kultūros ugdymo, lietuviškos išlaikymo baruose. Įvairių pasaulėžiūrų lietuvių kultūrininkai, menininkai čia randa širdingo pritarimo ir paramos. Užtat ir šį sykį, kada žuvo kūrybingas ir iškilius lietuvis, kam parodžius iniciatyvos, karštai imtasi tinkamoje ir rimties žydu dengiamoje aukštumoje tokį minėjimą. Antano Škėmos pagerbimą, praveisti. Atrodo, jog visuomenė be pažiūrų skirtumo į minimą suplauks tuo parodydama savo gilią lietuviškumą ir bešališkumą: juk norima daug davusį teatrui ir dramaturgijai lietuvių pagerbti, kuris netikėtai užgėso Amerikos kelių skubėjime.

Programos vykdymą organizuoja Detroito Santaros skyrius. Apie Antaną Škėmą, gyvą žmogų, kupiną emocijų ir nuostabių kūrybos planų ateityje, kalbės dr. Julius Kaupas, o iš kitos pusės -- dvasinės ideologijos bei pasaulėžiūros velionį apibūdins dr. Vytautas Kavolis. Detroito Dramos sambūris Z. Mikšienės vadovaujamas suvaidins parodomąjį, trumpą fragmentą iš A. Škėmos "Vieną vakarą". "Alkos" Dramos sambūris J. Pusdešrio vadovaujamas, suvaidins baigiamąjį fragmentą iš "Žvakidės". Iš A. Škėmos paliktų raštų skaitys A. Iljasevičius, Rasa Liškauskaitė, Liucija Mingėlaitė ir Vincas Žebertavičius. Minėjimas įvyks spalio 29 d. 4 val. pp., Tarptautinio Instituto didžiojoje salėje (III E. Kirby g.).

Skirkime šį sekmadienį šiam paminėjimui. Jaunimas -- studentija ir senimas maloniai kviečiami ir laukiami! V.M.

Kas Dirvos neskaito -- daug nustoja!

VAIKO GRAŽIAUSIOS NUOTRAUKOS KONKURSA

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 84 Rūta Laukaitytė, 5 mėn. amž., iš Burwood, Australijoje. Nuotrauka E. Karpavičiaus.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 85, Saigūnas Degutis, 3 metų amž., iš Chicago, Ill. Nuotrauka Z. Degučio.

KONKURSINĖ NUOTRAUKA Nr. 86, Irena Leonavičiūtė, 6 metų amž., iš Los Angeles, Calif. Nuotrauka L. Kančausko.

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO ir LIKERIŲ KRAUTUVĖ

2515 West 69 St. Marquette Parke

SAV. J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKAS

Čia gėrimus pirkite tikrai pigiai!

TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ:

1 ASBACH URALT	 5ths	\$4.95
2 BISQUIT 3 star Cognac	.. 5ths	\$4.98
3 MARTELL 3 star Cognac	5ths	\$5.39
4 METAXA graikų brendy	5ths nuo	\$5.75
5 WHITE HORSE SCOTCH whisky	 5ths	\$4.98
6 SKAIDRIOJI 80°	 5ths	\$2.95
7 CHERRY, BLACKBERRY, PEACH, APRICOT importuoti prancūzų likerai	 5ths	\$2.98
8 BORDEAUX pranc. vynas	5ths	\$0.98

Ir virš 100 rūšių užsieninių bei vietinių gėrimų žemiausiomis kanomis! Nepaprastai didelis pasirinkimas!

MOKAME

4 1/4%

metinį dividendą už visas taupymo sąskaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: VIrginia 7-7747 John J. Kazanauskas, Pres.

KARTĄ PAMAČIUS TIROLI, SUNKU JĮ APLEISTI

Esu lietuvis Amerikos kariuomenėje. Karinę tarnybą atlieku Vokietijoje. Tuo labai patenkintas: aplankiau vaiku gyventojas vietas -- atsimentis mielus Pfronteną, Kempteną ir Augsburgą. Širdžiai pasiilgus tautiečio veido ir gimtosios kalbos garsų, kartais aplankau Vasario 16 gimnaziją. Šiaip jau, kiek leidžia tarnyba, keliauju kiek galiu. Ne tik po Vokietiją pasivažinėju, bet pristaikeš išsileidžiu ir toliau. Taip susipažįstu su Europa, kuri mano sielai viskuo tokia artima, galbūt dėl to, kad aš pats joje gimęs.

PIETVAKARIŲ AUSTRIJOJE

Oras puikus, tyras. Pažvelgęs į aukštybes, regi kalnus, nukaltus tūkstančiais figūrų, puošiamus beržų, pušų, uogų krūmų, kur nekur aptinki takelį, nenoriai vingiuojantį milžino viršūnėn. Deja, netrukus pievos, takeliai ir krūmokšniai pranyksta -- lyg ir nedrįsdami aukščiau lipti, staiga, išsigandę didžiū aukštybių sustoja. Prasideda pikti, šalti šlaitai. Jie bando vienas kitą pajaukti, didžiūdamiesi savo aukštumu ar širdį drebinančiais vaizdais. Kai kurie milžinai tarytum giriiasi žmonijai, kad debesis danguje laiką. Dažniausiai gi jie miega, nes giliausia tyla vyrauja kalnų karalystėje. Tik kartas nuo karto numeta nuo savo sunkiai apkrautų pečių vieną kitą akmeniuoką naštai palengvinti. Kad ne koplyčios varpai, skambantys tolimoj arba būdelė žmogaus lūpų paliesta, o pagaliau traukinio plonas švilpukas perveriančiu balsu suklykęs, tai būtų čia šventa kapų tyla.

Pietvakarių Austrijoje Tirolio apylinkė palaiminta žavingais vaizdais. Ji apdovanoja gausiais slėniais, puikiais vieškeliais, vingiuojančiais tarp kalnų ir pakalnių ir vedančiais į pasauliui žinomus kurortus su tyru, sveiku oru ir tūkstančiais gamtos stebuklų, kurių neįmanoma čia išminėti.

Insbrukas, Tirolio sostinė, esąs maždaug už 250 mylių į vakarus nuo Vienos, priglaudžia savo ribose 100,000 gyventojų. Didžiausia miesto gatvė Marie-Therese - Strasse puošiama

MINDAUGAS MASIULIS

puikių 17 ir 18 šimtmečio namų. Miesto gatvės pritrūkusios visos tautybės žmonių iš visų pasaulio kraštų. Krautuvų langus puošia moderniausi gaminiai. Žavingas miestas, turtingas savo istorijos, apsuptas Alpių ir puišios, linksmos atmosferos.

Insbruką palikę, sukim pasivažinėti žymiaisiais V. Austrijos kurortais. Pavyzdžiui, Arlbergo kaimynystėje giriama miesteilais St. Anton, Zurs ir Lech, kaip vienas iš garsiausių žiemų kurortų pasaulyje. Tą faktą patvirtina gausios grupės turistų, lankančių šią apylinkę, ypač slidžių sezonui prasidėjus. Vasaros ir rudens sezonuose anglai, prancūzai, vokiečiai ir šveicarai sudaro didžiausią turistų grupę. Amerikiečiai ir šveicarai vyrauja žiemų sezonuose.

St. Antonio miestelį, deja, ar surasite bendrajame Europos žemėlapyje, bet šitame kurorte vyksta pasaulinės slidžių olimpiados. Austrijai St. Antonio kurortas kaip Amerikai Kalifornijos "Squaw Valley", lankomas tūkstančių slidžių entuziastų.

Be rezervavimo ar laimės kambarių žiemų sezono Tirolio kurortuose beveik neįmanoma gauti. Pirmosios klasės viešbučiuose dviejų lovų kambarys kainuoja maždaug nuo 5 iki 6 dolerių dienai, antrosios klasės -- nuo 3 iki 3,60. Turint gi auto-

mobilį, pavažiavus 4 ar 5 mylias vienon ar kiton kurorto pusėn, dažniausiai galima užtikti kaimelį. Čia antrosios klasės kambarių kainos beveik vienu doleriu mažesnės.

Maistas Tirolio kalnuose puikus, kepintas primena man Pietų Vokietijos patiekalus. Daug kas sako, kad Tirolio restoranai esą pasisavinę Vienos miesto gamybos receptus. Žinoma, toks patiekalas, kaip rūkyta ar kepta dešra su rugščiiais kopūstais, ar svieste keptomis bulvėmis, pavilioja ne vieno šimteriopai tyro oro padidintą apetitą.

"Wiener Schnitzel", veršienos kotletas, keptas kiaušinio geltonyje, duonos trupiniukais apibarstytas, laikomas vienu populiariausių valgių ne tik Austrijoje, bet ir Vokietijoje. Sriubų skanumas tikrai liežuvių susuks. Patiekalų pasirinkimas gausus ir pagyrimo vertas.

Esu tikras, jog turistai pasiruošę mokėti beveik dvigubai už tokius netikėtai skanius pietus ar vakarienę, bet, pamatę sąskaitą, bus linksmi nustebinti, nes lėkštė sriubos pvz. kainuoja tik 15 centų, kepta veršiena su svogūnais, pami-dorais, salotais ir bulvėmis -- 40 ar 50 centų. Stiklinė stipraus Bavarijos alaus išvilios maždaug 20 centų iš kišenės. Žinoma, priklauso ir kur valgotė: pirmosios klasės viešbučiuose atsieis du kartus daugiau.

Baigdamas turiu pasakyti: ar po kalnus laipiosit, ieškodami gražių vaizdų fotografuoti, ar gardžiuositės Tirolio neapsakomai skaniu maistu, gal slidinėsit, o pagaliau Insbruko gatvėmis pasivaikščiokit, nutarsit -- ką tik darysit, būsit apdovanoti neužmirštiniais, siela džiuginančiais momentais. Ypač lietuviui, dideliame gamtos mėgėjui Tirolyje apsilankus, bus labai sunku jį apleisti.

VARIUTĖ...

(Atkelta iš 4 psl.)

Davydovas pajudino šnerves ir sugavo silpną ir truputį aitroką jo plaukų kvapą. O ir visa ji kvepėjo vidurdienio saule, įkaitusi nuo karščio žole ir tuo nepakartojamu, šviežiu ir kerinčiu jaunystės kvapu, kurio niekas dar nėra galėjęs, nėra mokėjęs išreikšti žodžiais...

"Kokia miela mergytė!" -- pagalvojo Davydovas ir atsiduso. Jie atsistojo beveik tuo pačiu metu, keleta sekundžių tylėdami žūrėjo viens kitam į akis, paskui Davydovas paėmė iš jo rankų švarką, meilčiai nusišypsojo akimis:

--Ačiū, Varia! Kaip tik taip ir pasakė: "Varia", o ne "Variute". Pagaliau įvyko tai, apie ką ji galvojo, kai

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkainavimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345
13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DALIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus vedėjas.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti.

bėgo švarko. Tai kodėl gi pilkose akyse pasirodė ašaros ir, bandydamos jas sulaikyti, sudrėbėjo tankios juodos blakstienos? Ko gi tu verki, miela mergaitė? O ji tyliai apsiverkė, kažkaip tyliai, bejėgiškai, kaip vaikas, žemai nulenkusį galvą. Bet Davydovas nieko nematė: jis rūpestingai suko papirosą, stengdamasis neišpilti nė vieno tabako trupinėlį. Papirosus jis pabaigė, nebedaug beliko ir tabako, ir jis taupė, rūpestingai sukdamas mažus papirosiukus, viso tik ketvertui -- šešetui gerų patraukimų...

...Tik vidurnaktį tiksliai buvo nustatyta, kokia reikalinga pagalba ir kada turi būti baigtas arimas. Čia pat, prie laužo, Davydovas parašė Razmietai raštelį, o Dubcovas pasisiūlė tuoj pat, nedelsiant, nelaukiant aušros, eiti į chutorą, kad galima būtų iki pietų atvaryti iš trečiosios brigados jaučius su arkliais ir pačiam kartu su Liubiškiniu atrinkti darbingiausius artojus. Prie užgesusio laužo, tylėdami parūkė dar kartą ir sugulė miegoti.

O tuo metu prie būdelės vyko kitas pokalbis. Paprastame skardiniame dubenyje Varia rūpestingai skalbė Davydovo marškinius, šalia stovėjo virėja ir kalbėjo žemu, beveik vyrišku balsu:

--Ko tu verki, kvailiuke?

-- Jo marškiniai druska atsiduoda...

-- Na ir kas? Visų, kas dirba, apatiniai marškiniai druska ir prakaitu atsiduoda, o ne kvepalais ir kvepančiu muilu. Tai ko bliaini? Ar nenusikraudė jis tavęs?

-- Ne ką tu, tetule!

-- Tai ko ašaras lieji, kvailiule?

--Juk aš ne svetimus marškinius skalbiu, o savojo mylimojo... -- nulenkusį virs dubens galvą ir sulaikydama prislopintą raudą, tarė mergina.

Po ilgos tylos virėja prislinko artyn ir iš širdies šūktelėjo: -- Na ne, gana jau čia man! Varka, pakelk tuoj pat galvą! Vargšėlė, mažytė septyniolikametė varinėtoja! Ji pakėlė galvą ir į virėją pažvelgė užvertos, bet laimingos nebučiuotos jaunystės akys.

-- Man ir jo marškinių druska miela...

Galinga Darjos Kuprijanovnos krūtinė audringai subangavo nuo juoko.

--Štai dabar ir aš matau, kad tu, Varka, tapai tikra mergina.

-- O kokia gi aš anksčiau buvau? Netikra?

-- Anksčiau! Anksčiau tu vėjas buvai, o dabar mergina pasidarei. Kol vaikas nenugali kito vaikino dėl jo pamiltos merginos, jis ne vaikas, o puskelnis. Kol mergina tik dantis rodo ir akimis šaukia, ji dar ne mergina, o vėjas sijone. O štai kai jos akys iš meilės sušlampa, kai pagalvė naktimis nebe nudžiūsta nuo ašarų, tada ji tampa tikra mergina! Supratai, kvailiule?...

...Prie būdelės, po atviru dangumi, sugulė miego moterys - varinėtojos. Snausdamas Da-

vydovas girdėjo ploną Varios balso ir Kuprijanovnos baritoną.

-- Ko tu prie manęs spaudiesi, kaip veršelis prie karvės? -- juokdamasi ir dūsdama kalbėjo virėja, -- Gana tau skabinėtis. Girdi, Varka? Pasitrauk, dėl Dievo, nuo tavęs karštis plūsta, kaip nuo krosnies! Ar tu girdi, ką aš tau sakau? Bėdos turiu su tavim atsigulusi. Karšta tu

kokia. Ar tik nesusiurgsi?

Tylus Varios juokas buvo panašus į balandžio burkaviną. Snūduriuodamas Davydovas įsivaizdavo jas, gulinčias šalia, ir pagalvojo užmigdamas: "Kokia miela mergiukštė, jau didelė, tekėti metas, o protu - vaikas. Būk laiminga, mieloji Variute!"

Vertė V. KLIMKAITE

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,

sekretorius

Bishop 2-1397

PETIKUS LAIDOJIMO ISTAIGA

Cosmos Parcels Express Corp.

(LICENSED BY VNESHPOSILTORG)

PASKUBINA JŲSŲ SIUNTINIŲ JŲSŲ DRAUGAMS IR GIMINĖMS Į BET KURIĄ SSSR DALĮ. SIUNTINIAI APDRAUSTI • PRISTATYMAS GARANTUOTAS • GAVEJAS NIEKO NEMOKA.

Visuose mūsų skyriuose Jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutapysite negu pirkdami kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų tinkamų siuntiniams, pigiau negu bet kur kitur. Dėl nemokamų kainoraščių ir papildomų informacijų rašykite ar aplankykite jums artimiausį mūsų skyrių:

NEW YORK 2, N. Y., 39 -- 2nd Avenue -- Tel. AL 4-5456
BROOKLYN 7, N. Y., 600 Sutter Avenue -- Tel. DI 5-8808
LAKEWOOD, N. J., 126 -- 4th Street -- Tel. FO 3-8569
PATERSON 1, N. J., 99 Main Street -- Tel. MU 4-4619
NEW HAVEN, Conn., 6 Day Street -- Tel. LO 2-1443
PITTSBURGH 3, Pa., 1015 E. Carson St. -- Tel. HU 1-2750
WORCESTER, Mass., 174 Millbury St. -- Tel. SW 8-2863
HAMTRAMCK, Mich., 11333 Jos. Campau -- Tel. TO 7-1575

CLEVELAND 13, Ohio, 2683 W. 14th St. -- Tel. TO 1-1068
CHICAGO 22, Ill., 2222 W. Chicago Ave. -- Tel. BR 8-6966
CHICAGO 8, Ill., 3212 So. Halsted St. -- Tel. WA 5-2737
LOS ANGELES 22, Cal., 960 So. Atlantic Blvd. -- Tel. AN 1-2994

SAN FRANCISCO, Cal., 2076 Sutter St. -- Tel. FI 6-1571
NEWARK 3, N. J., 428 Springfield Ave. -- Tel. BI 3-1797
PHILADELPHIA 23, Pa., 530 W. Girard Ave. -- Tel. WA 2-4035

WATERBURY, Conn., 6 John St. -- Tel. Plaza 6-6766
GRAND RAPIDS, Mich., 606 Bridge St. N.W. -- Tel. GL 8-2256

PASSAIC, N. J., 176 Market Street -- Tel. GR 2-6287
DETROIT, Mich., 7300 Michigan Ave. -- Tel. VI 1-5355
ATHOL, Mass., 61 Mt Pleasant St. -- Tel. CH 9-6245
VINELAND, N. J., West Ländis Ave. -- Greek Orthodox Club Blvd.

Šis skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.

BOSTON 18, Mass., 271 Shawmut Ave. Tel. LI 2-1767
WOODHAVEN 21, N.Y., 84-17 Jamaica Ave. Tel. VI 3-1477

RE-ELECT JUDGE

James T. CASSIDY

JUDGE

OF MUNICIPAL COURT

HE HAS A GOOD LEGAL MIND AND A FINE RECORD

GREETINGS and BEST WISHES
To All the Lithuanian People

W J W

Channel 8 TV

DANUTĖ STANKAITYTĖ

DAINOS IR HUMORO VAKARAS

įvyksta

1961 m. spalio 28 d., šeštadienį

Lietuvių salėje, Clevelande

Dalyvauja: sopranas **DANUTĖ STANKAITYTĖ** ir
rašytojas **ALOYZAS BARONAS**

Šokiams groja Neolituany orkestras. - Vaišės prie staliukų viršutinėje
ir apatinėje salėje. Pradžia 7 val. vak.

Bilietai: 2,50 dol., 2,00 dol. ir 1,50 dol. Studentamsir

moksleiviams po 1 dol.

Rengia LIETUVIŲ FRONTO BIČIULIAI

ALOYZAS BARONAS

RŪTA IR MILDĄ JOKUBAITYTĖS dalyvaus meninės programos išpildyme SLA 14 kuopos jubiliejiname koncerte, kuris įvyks Clevelande Lietuvių salėje lapkričio 4 d. Meninėje programoje dar dalyvaus Nora Braziulienė, G. Karsokienė, Julius Kazėnas ir V. Jurgelis. Į šį 60 metų sukakčiai paminėti jubiliejinį koncertą kviečiami kuopos nariai su savo šeimomis ir svečiais.

CLEVELANDE ir apylinkėse

• Žmonės, po eilės metų aplankę Clevelando zoologijos sodą dažnai pareiškia nusistebėjimą šios vietovės pažanga. Gražūs nauji pastatai, įvairios pievos ir darželiai sudaro zoologijos sodo lankymą daug malonesniu įvykiu.

Iš kur atsiranda ši pažanga? Iš pinigų, planavimo,

gero tvarkymo ir pasišven-timo. Kad ši, visų giriama pažanga nenutrūktų, balsuokite už zoologijos sodo rėmimo programą — Bond Issue Five. Plačiau šiam numeryje dedamam skelbi-me.

Kas Dirvos neskaito — daug nustoja!

Paraginkit savo pa-
žįstamus užsiprenu-
meruoti DIRVĄ.

BALSUOK YES

...dėl savo šeimos
...dėl pramogų!

BALSUOK FOR BOND ISSUE 5

PAREMKITE SAVO ZOLOGIJOS SODĄ!

Jūsų balsas už Bond Issue 5 padės Clevelando Zoologijos sodą padaryti geriausiu, šeimos pramo-gų centru! Tai reikš daugiau automobiliams pa-statyti vietų — geresni restorano įrengimai — ir geriausia — daugiau gyvulių! Visa tai yra gali-ma — ir jums kainuos mažiau negu dvidešimt-penki centai metams!

IŠLAIKYTI ZOLOGIJOS SODĄ

BALSUOK YES UŽ NUMERĮ 5

The Citizens Committee for a Better Zoo
Dr. Mark C. Shinnerer, Chairman
1489 Bunts Road, Lakewood 7, Ohio

Ačiū už globą ir meilę jaunimui

Spalio 15 d. 3 val. p. p. Ciur-lionio Ansamblio patalpose įvyko neeilinis suėjimas. L. B. pirmoji apylinkė, pirmininko F. Eidimto rūpesčiu, buvo sukvietusi tėvų, mokytojų ir studentų susirin-kimui. To sekmadienio popietė bu-vo skirta atžymėti Aukštųjų li-tuanistinių kursų mokslo metų pradžią ir kartu pagerbti pirmą-ją šių kursų laidą.

Savo žodyje L. B. I apyl. pir-mininkas pabrėžė, jog turime gražų būrį šių kursų baigu-sių ir vėl pasiryžusių gilinti savo žinias gimtosios kalbos ir mūsų literatūros lobyje. Šiekur-sai tęsis dviejus metus. Kursų direktoriui sutiko būti mokyto-jui P. Balčiūnui.

Jautriu žodžiu kursų direkto-rius prabilo į susirinkusius pri-mindamas gimtosios kalbos reikšmę mūsų išeivijai. Anot kun. M. Daukšos "Ne žemės derliumi, ne rūbų įvairumu, ne gamtos gražumu, ne miestų ir pilių tvirtumu gyvuoja tauta, bet savo kalbos išlaikymu ir varto-jimu".

Buvęs kursų direktorius mok. V. Kavaliūnas atsisveikindamas su savo kursantais ir sveikindamas naujuosius labai jautriai vi-sus nuteikė, sparnuotų savo žod-žiu. Kreipdamasis į baigusius pirmąją laidą patarė nesustoti vietoje ir nesitenkinti vien kur-sų žiniomis, bet sekti mūsų li-teratūrą, spauda ir gilintis kal-bos moksle.

Vyresnės lietuvių kartos var-du kalbėjo K. Karpius. Jis čia senai gyvendamas pastebėjo, jog ir amerikiečiai gerbia tuos žmo-nes, kurie neužmiršta savo kal-bos ir palieka ištikimi savo tau-tai ir jos papročiams. Jo žod-žiais tarant, kaip atrodytų var-na, pasipuošusi svetimomis plunks-nomis, nors ir gražiausiomis. Ji vistiek liktų varna ir dar

juokinga. Tas pats ir su lietu-viais, kurie savinasi svetimą tautybę ir atsižada savo kalbos.

Muzikas A. Mikulskis kalbė-damas į susirinkusius pastebėjo, jog lietuvių kalbos meilė ir gro-žis iškyla per dainą. Lietuvis su daina nesiskiria nuo lopšio iki mirties. Nėra sesės, kuri ravė-da savo darželį ar laistydama rūteles nedainuotų. Nėra ber-nelio, kuris po sunkių dienos darbų netrauktų sutartinės. Tad muz. A. Mikulskio dėstomojo da-lyko tikslas ir bus per dainą kopti į lietuvių kalbos grožio viršūnes.

Dirvos redaktorius B. Gaidžiū-nas skatino jaunimą daugiau rašyti į lietuviškus laikraščius ir daugiau įdomautis savąja spau-da.

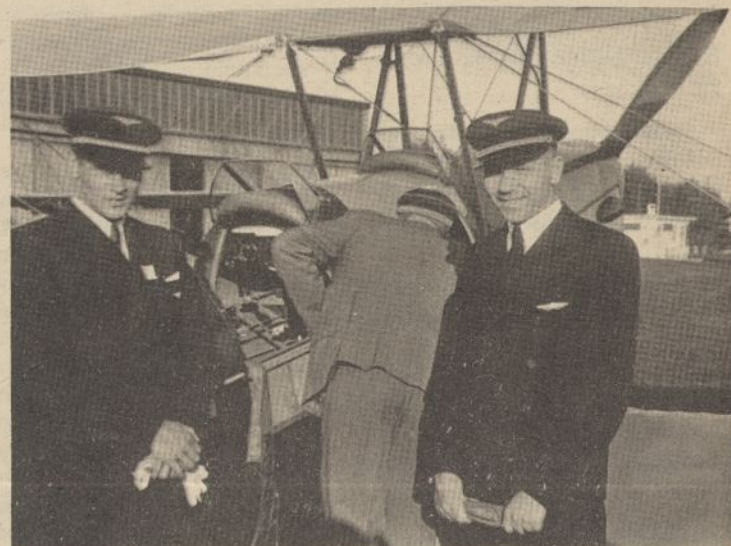
Mkt. J. Žilionis įspėjo šių me-tų kursantus rimtai ir sąžinin-gai mokslo metu dirbti, linkėjo pasiekti gerų darbo vaisių.

Asmeniškai negalėdamas daly-vauti susirinkime, St. Barzdu-kas savo mintis išreiškė raštu, kuri susirinkimui perskaitė P. Balčiūnas. Jo mintys mūsų jau-nimui buvo pamokančios, skati-nančios pamilti mūsų literatūrą, kuri persunkta mūsų tėvynės gamtos grožiu ir meile savajai tautai.

Po visų kalbų baigusieji pirmą-ją laidą kursantai buvo apdova-noti vertinga VI. Vijeikio knyga Mano tėvų žemė Lietuva.

Baigusiuju vardu kalbėjo stud. V. Augulytė, pažadėdama neuž-miršti Lietuvos. Pirmąją kursų laidą baigė: V. Augulytė, Jūra Gailiūšytė, Julita Kavaliūnaitė, Kristina Stankaitytė, Ingrida Sta-saitė ir Andrius Šenbergas.

Susirinkimą atidžiai sekė nau-jieji studentai, kurie šiais metais tuos kursus lankys. Susirinkimas buvo p. Gražulio filmuojamas. Po susirinkimo visi vaišinosi kava

Inž. V. Abraitis, dabar gyvenęs Clevelande, dažnai pasiilgsta mėlynųjų padangių, kai pakildavo virš Kauno, su Lietuvos Aero Klubo lėktuvu. Nuotraukoje: V. Abraitis (dešinėje) su kitu lakūnu, Nepriklausomybės metais Kauno aerodrome prie lėktuvo.

ir p. Karpienės pagamintais sal-dumynais.

Mes studentai, esame labai dėkingi mūsų mieliems mokyto-jams už skirtas savo laisvalai-kio valandėles, kad mes geriau pažintumėm savo tautą, pamil-tumėm savo kalbą, savo žemę. Tebūnie mūsų padėka L. B. I apyl. valdybai už šių kursų globą o p. Karpienei už jos vaišingumą ir meilę jaunimui.

Susirinkime taip pat dalyvavo svečias iš Chicagos rašytojas V. Ramonas.

INGRIDA STASAITĖ

VANDENTEKIS IR ŠILDYMAS IVEDIMAS IR PATAISYMAS

Vandeniu ir pečiais šildymas, vonios kamba-rių įrengimas. Pristatymas į jūsų namus ar pilnas įrengimas.

Nelaimei atsitikus skubus pataisymas. Nemokamas numatomų darbų įkainavimas.

Mes esame pertvarkę šildymą Dirvoje, atlikę nemažai patarnavimų lietuviams ir mūsų darbu visi patenkinti.

W. F. HANN & SONS CO.

15533 EUCLID AVE.

MU 1-4200

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGSACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

APMUTINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ,
ESTIJĄ IR VISAS RUSIJOS SRITIS, PERSIUNTIMO
ĮSTAIGA

GLOBE PARCEL SERVICE, INC.

Ši firma pilnai patikima, su 27 metų praktika garan-tuoja, kad jūsų siuntiniai greičiausiai ir tvarkingiausiai pasieks adresatą. Kurie norite, kad jūsų artimieji Lietu-voje ar Sibire gautų Kalėdoms siuntinį, pranešame, kad jau laikas pasiųsti. Siuntiniams turime įvairių prekių, kurios parduodamos tik siuntėjams žemiausiomis kaino-mis. Čia pirkdami sutaupysite mažiausiai 25%. Kalėdi-niams siuntiniams prekes duodame ir išsimokėjimui.

GLOBE PARCEL
SERVICE, INC.
390 W. Broadway
So. Boston 27, Mass.
Tel. AN 8-8761

GLOBE PARCEL
SERVICE, INC.
1313 Addison Rd.
Cleveland 3, Ohio
Tel. UT 1-0806

Šių skyrių vedėjai ir tarnautojai lietuviai, su ilga praktika ir geriausiai jums patarnaus.

HOUSES WEAR OUT!

REPAIR OR IMPROVE YOURS
WITH A CLEVELAND TRUST LOAN

The Cleveland Trust Company

70 CONVENIENT, HELPFUL BANKS

JAKUBS & SON

FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

DIRVA

Nr. 124

1961 m. spalio 27 d.

KAS IR KUR?

• **Venezueloje veikia Lietuvių Savišalpos Bendruomenė.** Kitokių oficialių lietuvių organizacijų ten nėra. Ir tos bendruomenės Caracaso apylinkė leidžia neperiodinį leidinį "Atgarsiai", kuriame visada daug žinių apie Venezuelos lietuvių veiklą. Iki šiol išleisti penki numeriai. Ir nuo penktojo numerio "Atgarsiai" tampa Venezuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenės leidiniu. Redakcinį leidinio kolektyvą sudaro: I. Staškevičienė, B. Domeikienė ir A. Šliogeris.

• **Indianapoly, Indianoj leidžiamas savaitinis leidinys Quote,** spalio 1 d. numeryje gražiai paminėjo specialų Lituanus numerį, skirtą M. K. Čiurlionio paminėjimui.

Leidinyje trumpai paduota Čiurlionio biografija ir iškelti jo didieji darbai. Gražiai įvertinti jo dailės darbai. Dailės mėgėjams patariama šį Lituanus numerį įsigyti.

• **Dail. A. Rūkštelės darbų parodos** lapkričio 18-19 d. įvyksta Baltimorėje, o lapkričio 25 — gruodžio 2 d. Philadelphiaje. Abi parodos rengia Tautinės Sąjungos skyriai.

• **Antano Skėmos Raštų Išleidimo Fondui** įnašus priima **Zenonas Rekašius \$25.00, Dalia Bobelienė \$15, Marijonas Šnapšys \$15.00.** Lietuviškoji visuomenė norinti įsijungti į rašytojo Antanos Skėmos kūrybos išleidimą įnašus yra prašoma siųsti Fondui adresu: Dr. Jonas Valaitis, 2547 W. 45th St., Chicago 32, Ill.

• **Vargo mokyklą** Caracaso mieste, Venezueloje, veda mokytoja Regina Jarmalavičiūtė.

• **Venezuelos lietuviai,** neseniai pravestame Vasario 16 Gimnazijos naudai vajuje, surinko 355 dolerius.

• **Tris knygų bibliotekas** dovanai bus galima laimėti tiems, kurie pasinaudodami Gabijos knygų išpardavimu įsigys knygų bent už 5 dol. Sarašų prašykite šiuo adresu: Gabija, 87-85, 95 St., Woodhaven 21, N. Y.

NAUJA BENDRUOMENĖS CENTRO VALDYBA

JONAS JASAITIS, JAV LB Centro Valdybos pirmininkas, išrinktas JAV LB Tarybos sesijoje 1961 rugsėjo 3 New Yorke, pristatė Tarybai tvirtinti šiuos naujosios Centro Valdybos narius: vicepirmininku ir kultūros vedėju kun. STASĮ ŠANTARĄ, 53 metų, vicepirmininku ir jaunimo vedėju inž. VALDĄ ADAMKAVIČIŲ, 35 metų, sekretorium buhalterį KOSTĄ JANUŠKĄ, 59 metų, išdėtininku teislininką ZIGMĄ DAILIDKĄ, 41 metų, švietimo vedėju pedagogą JERONIMĄ IGNATONĮ, 59 metų, teisinių ir socialinių reikalų vedėju teislininką ALGIMANTĄ KEŽELĮ, 28 metų.

Tarybos Prezidiumas 1961 spalio 23 dienos posėdyje konstatavo tokius korespondencinio balsavimo duomenis: 1. buvo išsiųstos 46 balsavimo kortelės, balsavo 41, nebalsavo 5, 2. iš balsavusiųjų pasisakė: tvirtinu 33, netvirtinu 2, susilaikau 6.

Tuo būdu naujoji JAV LB Centro Valdyba yra patvirtinta ir paskaita pradėti eiti pareigas. Apie tai pranešdamas, Tarybos Prezidiumas spalio 23 dienos raštu Centro Valdybą taip pat nuoširdžiai pasveikino, palinkėdamas jai ko sėkmingiausio darbo ir pačią Bendruomenę ugdati, ir jos tikslų siekiant ir pažadėdamas jai visokeriopą bendradarbiavimą bei paramą (TP inf.).

Naujasis JAV LB Centro Valdybos pirm. JONAS JASAITIS yra 35 metų amžiaus. Baigė Pabaltijo universiteto Hamburge -- Pinneberge teisių fakultetą teisių magistro laipsniu, Vokietijoje aktyviai reiškėsi lietuvių studentų veikloje, būdamas studentų organizacijų valdybų nariu. Buvo Diepholzo lietuvių gimnazijos mokytoju. JAV-ėse nuo pat pradžių Bendruomenės veikloje: buvo Marquette Parko apylinkės valdybos nariu, Chicago's apygardos valdybos išdėtininku, dabartinis jos pirmininkas. Buvo taip pat visų dainų švenčių ir tautinių šokių švenčių komiteto nariu. 1961 Chicago's rinkiminėje apygardoje buvo išrinktas JAV LB III-iosios Tarybos nariu, gaudamas čia daugiausia balsų. Lietuvių spaudos bendradarbis (TP inf.).

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ.

Lietuvos pasiuntinys Brazilijoje Dr. F. Meieris savo rezidencijos vartus yra papuošęs lietuviškais ženklais. Nuotraukoje dr. F. Meieris kalbasi su O. Ožinskiene, A. L. Balso leidėja.

P. Ožinsko nuotrauka

Netikėtai mirus tauriam lietuviui

A. A. JUOZUI BAKUCKUI,

Jo žmonai GRAŽINAI ir visai šeimai reiškiamo

gilią užuojautą ir kartu liūdime jo netekus —

Matonių šeima

New Yorko lietuvių moterys darbuojasi tarptautinėje moterų parodoje. Iš kairės: Elena Puodžiūnaitė, Aleksandra Pakalkienė ir Valerija Šileikienė.

NEW YORKO MOTERYS RUOŠIASI PARODAI

NARKELIONAITĖS FILMAS IS LIETUVOS. — ATSI-SVEIKINO POETĄ A. RANNIT. — NAUJAS ŠEŠTADIENINĖS MOKYKLOS TĖVŲ KOMITETAS.

NEW YORK, N. Y. -- Lietuvių pasirodymą tarptautinėje arenoje jau eilę metų gana energingai ir, palyginus, pakenčiamai organizuoja nenuilstantis siauras moterų ratelis -- Lietuvių Moterų Atstovybės New Yorko Klubas -- solistės Vincės Jonuškaitės -- Leskaitienės vadovybėje. Čia kiekvieną rudenį ruošiamoje parodoje dalyvauja įvairių tautybių organizacijos su savo tautiniais dirbiniais, dailės kūrinių ir kitais gaminiiais, vertais viešo parodymo. Kasmet šioje parodoje suruošiamai lietuvių diena, kurioje būna progos amerikiečių visuomenei bent trumpai priminti Lietuvos reikalus ir laisvėje esančių lietuvių siekimus. Taip pat lietuviai pasirodo ir su menine programa: taut. šokiais, dainomis ir kt. Šiemet ši paroda įvyks nuo lap-

kričio 6 iki 12 d. Lietuvių Dienos parengimas įvyks lapkričio 12 d. 2 val. New Yorko moterys, kaip ir kasmet, šiai parodai atsidėjusios ruošiasi.

Žurnalistė Salomėja Narkeliūnaitė, kuri perėitą vasarą lankėsi Lietuvoje, spalio 22 d. ALT 1 skyriaus kvietimu padarė pranešimą apie savo kelionę ir parodė jos pačios susuktą šios kelionės filmą. Reikia pripažinti, kad filmas pagamintas gana rūpestingai ir vykusiai, vaizdai meniškai ir, žinoma, lietuviškai širdžiai brangūs. Filmas suskirstytas į tris dalis: atvykimas į Vilnių ir svečiavimasis Gedimino mieste, Kauno vaizdai ir tėviškė -- Salomėjos gimtasis kaimas Švenčionių srityje. Šis paskutinis skyrius gal per ilgas.

BOSTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

Baltų koncertas

Pirmasis Baltų koncertas Bostone įvyko spalio 27 d., 8:30 val. vakare Jordon Hall patalpose.

Koncerto programoje girdėjom lietuvių smuikininę NORMA AUZIN. Tai yra viena iš pajėgiausių lietuvių smuikininčių, gimusių Amerikoje. Norma Auzin muzikines studijas pradėjo savo vaikystėje, vėliau baigė Juilliard School of Music. 1551 metais turėjo savo pirmąjį rečitalį Brooklyne, o jau 1953 metais debiutavo New Yorke, garsioje CARNEGIE RECITAL salėje, kur susilaukė labai šilto publikos priėmimo ir labai gero muzikos kritikų įvertinimo. Be to yra turėjusi eilę koncertų Kanadoje ir Amerikoje.

KARIUOMENĖS ŠVENTĖ

Lietuvių Veteranų S-gos Ramovė Bostono skyrius ruošia buvusios Lietuvos kariuomenės 43-jų metų atkūrimo sukakties minėjimą. Minėjimas įvyks gruodžio 3 dieną (sekmadienį). 10 val. ryte pamaldos už žuvusius dėl Lietuvos laisvės šv. Petro bažnyčioje So, Bostone.

3 val. 30 min. vakare, Lietuvių Tautinės Sąjungos namuose --484 Fourth str, So, Bostone, iškilmingas minėjimas. Programoje paskaitą skaitys dr. K. Čepas, Deklamuoja J. Jasinskas. Meninę minėjimo dalį išpildos sol. Ben. Pujlavičius, akompanuojant kompozitoriui J. Gaideliui. Smuikinininku Iz. Vasiliūnui vadovaujant jo vedamoji kapela išpildys kompozitoriaus Gaidelio parašytą kvartetą. Po minėjimo pašnekėsiai ir bendra kavutė.

IŠKYLA Į CEDAR HILL

Anksti sekmadienį, spalio aštuntą Cedar Hill miške pasigir-

do skautiška lietuviška daina, linksmas juokas. Neužilgo pasirodė būrys paukštyčių ir vilkiukų, kelios skiltys skautų ir skaučių, vyr. skautės ir vyčiai. Neatsilikio nei skautininkai ir svečiai. Koks įvykis? Bostono skautų ir skaučių iškyla į gamtą, Cedar Hill, Mass.

Vėliavos pakėlime prof. Končius, trumpai, bet įdomiai mums tarė žodį.

Ypatingas pagyrimas tenka sumaniai draugininkei P. Kalvaitienei ir jos vilkiukams, kurie taip gražiai ir pavyzdingai pasipuošė savo sustojimo kampelį. Iš tolo blizgėjo staugiančio Gležnio Vilko dantys.

Tinklinio rungtyne suprakaitavę broliai smarkiai žaidė ir vos įstengė laimėti prieš linksmai klykiančias, nepasiduodančias seses. Skautininkus jie supylė truputį lengviau.

Laužė vyko įvairūs pasirodymai -- vieni energingai pravedė dainas, kiti jausmingai suvaidino. Tikrai mūsų vyčiai kandidatai ir jų keli vadovai nedrįso -- nedaivavo. Laužą pravedė sk. S. Subatkevičienė, Bostono skaučių tuntininkė.

JAU RUOŠIAMASI KAZIUKO MUGEI

Norėčiau iš anksto pranešti, kad 1962 m. kovo 11 d. Piliėčių Klube, South Bostone įvyks tokia Kaziuko mugė, kokios dar niekad nebuvo! Prasidės iš ryto --baigsis tik vakare. Vyks ne tik mūsų skaučių padarytų lietuviškų rankdarbių pardavinėjimas, bet taip pat rankdarbių iš Vasario 16 gimnazijos Vokietijoje. Bus graži programa, vakarienė, mažiems vaikams įvairūs žaidimai, laimės šulinys, burtai, meška su meškiukais ir daug kitų. Bus džiaugsmo dideliems ir mažiems. Tad prašau, dabar pradėti krauti centus, nes tikimės kad į mūsų mugę atvažiuosite ne tik tiktai su malonia, draugiška šypsena, bet taip pat ir su stora pinigine!

Sesė Nijolė

pirm., Mikalauskas -- sekretorius, S. Balkevičius -- išdėtininkas ir Dėdinienė -- narys spaudos reikalams. Pirmasis didelės tėvų komiteto rūpestis (o kartu ir mokyklos mokytojų) yra Kalėdų eglutės suruošimas.

Aktorė Elena Petrokaitė-Rukuižienė iš Chicago's šią savaitę lankėsi New Yorke pas savo pažįstamus p. Ruzgus, p. Žilevičienę ir kt. Viešnia praleido savo atostogas lankydami rytinėse valstybėse.

Lietuvių futbolo komanda, kuri dalyvauja varžybose vokiečių lygoje, spalio 22 d. turėjo pirmenybių rungtynes su Yonkers, N. Y. komanda, kurias baigė lygiomis 1:1. Šiose rungtynėse futbolininką A. Štarolį ištiko nelaimė -- lūžo koja.

Rašytojas Jonas Rūtenis, kuris savaitgaliais griebiasi ir tepuko ir turi nutapęs eilę paveikslų, gruodžio mėnesiui organizuoja, kaip jis sako "savaitgalio dailininkų-mėgėjų" darbų parodą. Tokių mėgėjų New Yorke priskaitoma nemaža, ir bus įdomu pamatyti jų darbus. Parodą globoti imasi Lietuvių Atletų Klubas. (js)

CHICAGO

Spaudos mėnesį baigiant

Lietuvių Bendruomenės Chicago's apygardos valdybos skelbiamas spaudos mėnuo eina prie galo. Pagyvėjęs knygų pirkimas parodė įdėto darbo reikšmę. Literatūros vakaras ir tremties spaudos paroda sukėlė didelio susidomėjimo. Vien tik pirmąją dieną parodą aplankė apie ketvertas šimtų svečių. Šiaip, judėjimas buvo ir tebėra gyvas kiekvieną dieną.

Spaudos mėnuo oficialiai uždaromas su humoro literatūros vakaru, spalio 29 dieną, Pakšto salėje. Vakare skaitys humoristinę kūrybą chigaciškiai rašytojai. Po trumpokos programos bus šokiai. Spaudos paroda Jaunimo Centre uždaroma šeštadienį, spalio 28. Ji dabar perkelta Čiurlionio galerijon, ir kiek pertvarkyta ir papildyta.

Tačiau spaudos platinimo reklaminius vėjus bus skelbiamas dar iki lapkričio 12 dienos. Jr.

Chicagoje Čiurlionio galerijoje spalio 30 atidaroma australų dailės meno paroda, kurioje išstatyta 84 darbai. Nuotraukoje Erna Vilks paveikslas "Studija" (tempera). Paroda bus atidaryta iki lapkričio 4 d.

ARGENTINIŠKAS TANGO

ar kita šokių muzika skamba kitaip, jei groji geru vokišku aparatu. Chicagoje pas Gradinską -- geriausias pasirinkimas: net kelios eilės. 2512 W. 47th Str., FR 6 - 1998.